

Seguiment del Pla de prevenció del suïcidi de Catalunya

Activitats en execució i grau de desplegament

Maig de 2025

Informe de seguiment 2023

**Generalitat
de Catalunya**

Direcció o coordinació:

Direcció General de Planificació en Salut

Autors: aquest document ha estat elaborat pel Pla director de salut mental i addiccions de la Direcció General de Planificació en Salut, en col·laboració dels membres de la Comissió Interdepartamental de Seguiment del Pla de Prevenció del Suïcidi de Catalunya.

Alguns drets reservats:

© 2025, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a la pàgina web de [Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Unitat promotora:

Direcció General de Planificació en Salut

1a edició:

Barcelona, maig de 2025

Assessorament lingüístic:

Servei de Planificació Lingüística del Departament de Salut

Pla editorial 2025:

Núm. de registre: 13317

DOI:

10.62727/DSalut/13062

Descriptors temàtics:

Pla de prevenció de la conducta suïcida, Avaluació, Conducta suïcida, Prevenció

Disseny de plantilla accessible 1.05

Oficina de Comunicació. Identitat Corporativa

Índex

Resum executiu	4
Introducció	9
Metodologia	12
Seguiment d'actuacions del PLAPRESC	12
Taula resum de l'activitat vinculada al desplegament del PLAPRESC	15
Descripció de les activitats en execució	21
1. Línia de prevenció universal, selectiva, indicada i estructural del suïcidi	21
2. Línia de detecció, accés, atenció immediata, tractament, recuperació i processos de suport en casos d'intents de suïcidi	39
3. Línia de postvenció i suport a la família, altres supervivents i professionals	46
4. Línia de seguretat clínica i prevenció del suïcidi	50
5. Línia de suport a la gestió de la informació i del coneixement i vigilància epidemiològica	52
6. Línia de governança, desplegament del PLAPRESC i rendició de comptes	57
Fites pendents d'assolir i accions prioritàries pendents d'inici	61
Annex	69

Resum executiu

El Departament de Salut ha elaborat i desplega el primer Pla de prevenció del suïcidi de Catalunya 2021-2025 (PLAPRESC), amb un doble objectiu: d'una banda, reduir, per al 2030, la taxa de temptatives i morts per suïcidi en més d'un 15%; i de l'altra, reduir l'estigma social que l'envolta.

El Pla s'estructura i agrupa l'actuació en diferents línies estratègiques, àrees rellevants, objectius i accions, i cadascuna d'aquestes accions inclou una sèrie d'activitats a assolir. Fins desembre de l'any 2023, s'han iniciat 123 activitats vinculades al pla, assolint un 54% de grau de desplegament d'aquestes.

Taula 1: Grau de desplegament de les línies estratègies del PLAPRESC

Línia	Percentatge de desplegament
1. Prevenció universal, selectiva, indicada i estructural del suïcidi	57%
2. Detecció, accés, atenció immediata, tractament, recuperació i processos de suport en casos d'intents de suïcidi	55%
3. Postvenció i suport a la família, altres supervivents i professionals	55%
4. Seguretat clínica i prevenció del suïcidi	46%
5. Suport a la gestió de la informació i del coneixement i vigilància epidemiològica	43%
6. Governança, desplegament del PLAPRESC i rendició de comptes	61%

Del conjunt d'activitats en destaquen les següents fites assolides:

1. Implementació del Telèfon 061 amb la constitució de la Taula de Prevenció de Risc Suïcidi (TPRS).

El juny de 2022 es va posar en marxa a Catalunya la Taula de Prevenció de Risc Suïcidi (TPRS), a través del telèfon 061 Salut Respon del SEM. El 061 s'ha convertit en el número de referència per a la prevenció del risc de suïcidi a tot Catalunya. Es tracta d'un recurs especialitzat dins del Sistema de Salut i a l'abast de tota la ciutadania les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any. L'equip de la TPRS, format per especialistes en psiquiatria, psicologia i infermeria, disposa de la possibilitat d'accedir

a l'historial clínic del pacient. El professional de la taula que atén la trucada valora i decideix quina atenció necessita l'usuari: si activa el Codi Risc Suïcidi (CRS), si cal activar un recurs, derivar la persona a un servei urgències o si es pot resoldre la consulta de forma telefònica.

2. Millora del Codi Risc Suïcidi (CRS).

El CRS és una estratègia assistencial que pretén assegurar la vinculació als serveis sanitaris d'aquelles persones identificades amb més risc de suïcidi i facilitar-los l'oportunitat de rebre una atenció continuada. Atès que la majoria de les persones amb conductes suïcides pateixen trastorns mentals, és important assegurar-ne la continuïtat assistencial i que accedeixin al tractament específic indicat en cada cas, prioritzant l'accés ràpid a l'atenció des d'un centre de salut mental.

3. Disseny de la campanya de comunicació #TrioLaVida. Jornades #Triolavida a les universitats.

Els joves universitaris s'enfronten a molt d'estrès durant la transició a l'adulthood, afectats per la pressió acadèmica i altres factors com l'assetjament. Diverses investigacions han observat la preocupant prevalença d'ideació suïcida i de problemes de salut mental en aquesta població. Per abordar aquesta problemàtica, el Pla director de salut mental i addiccions (PDSMiA) juntament amb les universitats catalanes van organitzar les jornades #TrioLaVida (2023-2024) per promoure la prevenció del suïcidi i la salut mental entre l'alumnat universitari, fent activitats durant diverses setmanes, tant de sensibilització com de formació.

4. Prova pilot del xat de suport emocional i detecció de conducta suïcida en població jove "Obro Feel"

"Obro Feel" és un xat de suport emocional, gratuït, immediat i confidencial, adreçat a adolescents i joves. El seu funcionament és a través de WhatsApp (número 680 354 155).

Aquest servei està impulsat per la Direcció General de Joventut del Departament de Drets Socials mitjançant una col·laboració amb el Departament de Salut i la Fundació Ajuda i Esperança. Les persones que atenen ofereixen contenció i acompanyament emocional, així com recursos comunitaris socials, educatius i de salut. En casos de risc imminent, també poden derivar als serveis d'emergències mèdiques del 061 i 112.

Es va realitzar una prova pilot amb un algoritme desenvolupat per la UPF que permet detectar persones joves en risc a través del seu comportament a les xarxes. Per a promocionar el servei, es va difondre una campanya de comunicació a Instagram, sota l'eslògan "És motiu suficient".

5. Elaboració i publicació de diferents guies per a l'abordatge de la conducta suïcida i autolesions no suïcides.

S'han elaborat 3 guies que ofereixen orientacions en diferents àmbits sobre com actuar davant d'una conducta suïcida (ideació, temptativa o mort), i quins circuits s'han d'activar segons la situació i el grau de risc de la persona afectada.

La [Guia per a l'abordatge de la conducta suïcida i les autolesions no suïcides en els centres educatius](#) es va elaborar de forma col·laborativa entre els Departaments d'Educació i de Salut al 2022 i estableix una sèrie de recomanacions i circuits d'actuació i coordinació entre professionals d'Educació i de Salut davant d'episodis de conducta suïcida, així com per a oferir suport a la postvenció. Posteriorment a la publicació de la Guia, es va oferir formació als equips de docents dels centres educatius i als professionals d'atenció primària i del programa Salut i Escola, responsables de fer suport als centres en l'àmbit de la salut mental.

La [Guia per a l'abordatge de la conducta suïcida en l'àmbit universitari](#) va ser elaborada al 2023 de forma cooperativa entre els Departaments de Salut i de Recerca i Universitats, i amb la col·laboració de totes les universitats catalanes. La Guia s'ha publicat al febrer de 2024. Inclou definicions bàsiques de la conducta suïcida, pautes i eines per a la prevenció i l'abordatge del risc de suïcidi i d'actuació adreçades al personal PTGAS i PDI envers l'alumnat. També inclou recomanacions i circuits d'actuació per al suport entre iguals i per primera persona.

En l'àmbit de Justícia, s'han elaborat [3 guies adreçades a la prevenció del suïcidi en l'entorn penitenciari](#). Cada una de les guies està dirigida de forma diferenciada a tres col·lectius específics: professionals, voluntaris i entitats; persones privades de llibertat; i familiars. Els documents, de fàcil lectura i en format didàctic, estan disponibles en català, castellà, anglès i francès. Les guies han estat elaborades pel Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada del Departament de Justícia, Memòria i Drets en col·laboració amb el Departament de Salut. Al 2024, s'han distribuït a les famílies a través de les treballadores socials, a les entitats a través de les taules de participació social i a totes les persones usuàries o acompanyants que en poguessin tenir interès, a l'Àrea de Serveis Socials d'Execució Penal.

6. Disseny i difusió de la campanya "No el deixis caure en el pou del suïcidi".

Sota el lema "No el deixis caure en el pou del suïcidi", a finals de 2023 es va dissenyar i difondre la primera campanya catalana de prevenció del suïcidi adreçada a tota la població. A Catalunya, la taxa de defunció per suïcidi en homes, en els darrers anys, oscil·la entre 11 i 13 persones per cada 100.000 habitants, i és superior en els grups de major edat. És per això que aquesta campanya s'ha adreçat a l'entorn de les persones amb major risc de mort per suïcidi, destacant la detecció de senyals d'alerta en homes adults i la importància d'oferir-los acompanyament i ajuda.

7. Conveni de col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona.

El Departament de Salut i l'Ajuntament de Barcelona han renovat l'acord de col·laboració i coordinació pel desplegament i finançament del projecte "Telèfon de prevenció del suïcidi". Aquest telèfon, gestionat per la Fundació Ajuda i Esperança, atén trucades relacionades amb el risc de suïcidi les 24 hores del dia, 365 dies l'any.

8. Establiment del grup motor de recerca en prevenció de la conducta suïcida de Catalunya.

L'Observatori de Prevenció del Suïcidi de Catalunya (OPSCat) ha impulsat un grup motor de recerca en prevenció del suïcidi conjuntament amb el Servei Català de la Salut, les Agències de Salut Pública, l'Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya i investigadors dels centres de recerca de Catalunya. El grup fomenta i integra la investigació interdisciplinària relativa a la conducta suïcida i la seva intervenció. El grup s'organitza en quatre línies de recerca principal: 1. Gestió i governança de la recerca, 2. Metodologia i epidemiologia de la conducta suïcida, 3. Bases de dades i Intel·ligència Artificial i 4. Desenvolupament i implementació.

9. Elaboració del programa d'atenció a la postvenció.

Per tal de millorar l'atenció i prevenir l'aparició de problemes de salut mental derivats del dol per suïcidi, aquest programa estableix els circuits d'informació i l'accés als recursos de suport i assistencials. Aquesta prestació a les persones afectades per una mort per suïcidi s'ofereix a primera instància des de la xarxa pública de Salut Mental i Addiccions, en col·laboració amb l'atenció primària i comunitària.

Per a fer-ho possible, l'any 2023 s'ha elaborat el document de referència per establir el programa d'atenció a les persones supervivents des de la Xarxa de Salut Mental i Addiccions, amb una planificació d'implementació per a l'any 2024 per casos atesos prèviament i amb previsió d'ampliació a totes les persones afectades l'any 2025.

10. Creació de l'Observatori de Prevenció del Suïcidi

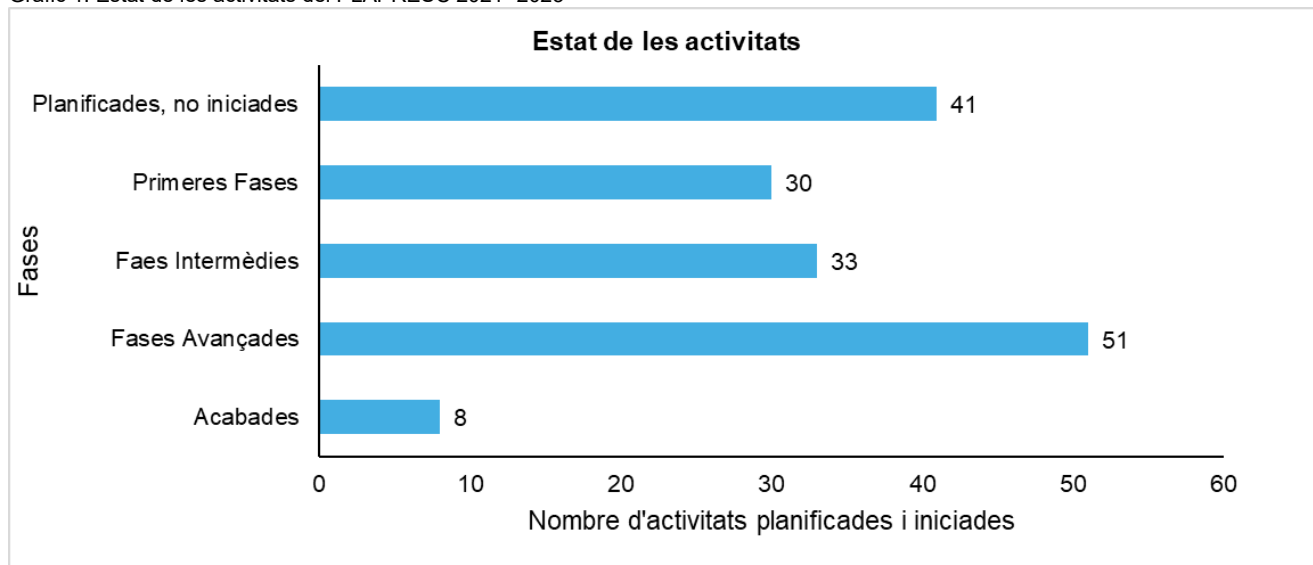
El PLAPRESC 2021-2025 estableix, com a acció prioritària, la creació de l'Observatori de Prevenció del Suïcidi de Catalunya (OPSCat) amb l'objectiu de disposar d'una eina pública per a recollir, analitzar, actualitzar, produir i divulgar coneixement quant a la conducta suïcida a Catalunya, amb l'objectiu d'identificar i prioritzar les estratègies de prevenció de la conducta suïcida. Aquest instrument possibilita una avaluació de l'impacte d'aquestes, així com la identificació i modificació dels factors de risc, com a elements clau.

A mitjan 2023 es va incorporar l'equip tècnic de l'OPSCat, que desenvolupa les següents funcions, entre d'altres:

- Constituir un centre de referència per al seguiment, l'anàlisi i la difusió de la informació sobre la conducta suïcida a Catalunya.
 - Dissenyar un sistema de vigilància epidemiològica de la conducta suïcida a Catalunya i de l'atenció sanitària als pacients i als supervivents.
 - Posar a disposició dels professionals i de la ciutadania la informació sobre els recursos públics d'atenció a la conducta suïcida i com accedir-hi.
 - Avaluar i fer el seguiment per a impulsar la implementació del PLAPRESC, detectar aspectes de millora i fer propostes d'innovació basades en evidència.
 - Fer un seguiment i una avaluació del tractament informatiu de les morts per suïcidi per part dels mitjans de comunicació, i proposar-ne recomanacions.
 - Recollir i analitzar les línies de recerca en conducta suïcida a Catalunya.
 - Dissenyar campanyes de conscienciació i prevenció adreçades a la població general o a grups específics, en col·laboració amb els departaments corresponents.
11. Formació a professionals de PG-ME, professionals d'atenció a la infància i la joventut, habitatge i CAS. S'ha dut a terme formació sobre la conducta suïcida i la seva prevenció a professionals dels cossos de seguretat de l'Estat, a professionals d'atenció a la infància i la joventut, d'habitatge i de Centres d'Atenció i Seguiment a les drogodependències (CAS).

Pel que fa a l'estat de les accions del PLAPRESC, segons el gràfic 1, de les 163 activitats planificades fins al 2023, 122 activitats han quedat en primera fase o es troben en fases intermèdies, avançades o finalitzades, mentre que 41 activitats planificades encara no han iniciat l'execució.

Gràfic 1: Estat de les activitats del PLAPRESC 2021- 2023

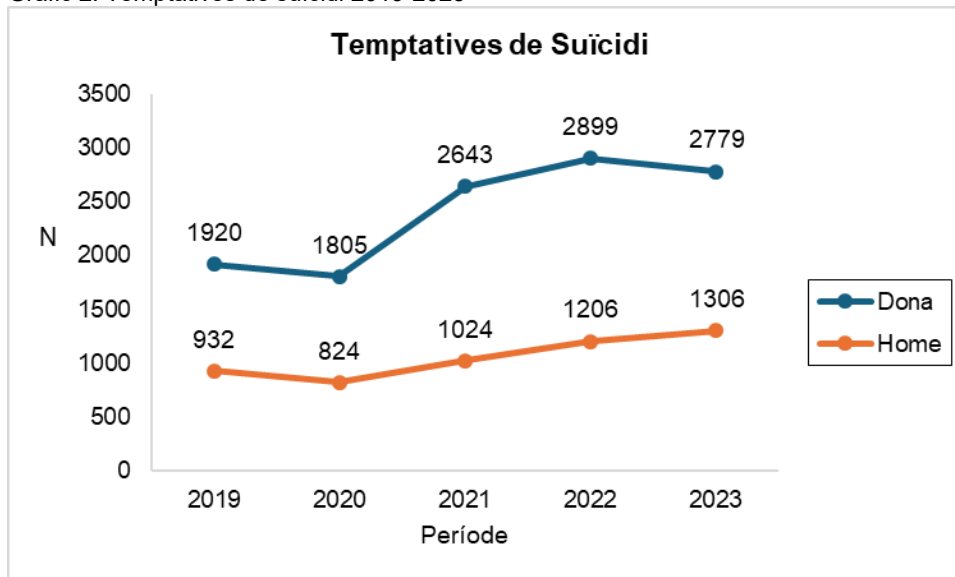
Font: Qüestionari d'avaluació del PLAPRESC 2021-2023

Introducció

El Govern de la Generalitat va aprovar el mes de setembre del 2021 el **Pla de prevenció del suïcidi de Catalunya 2021-2025 (PLAPRESC)** amb l'objectiu general de reduir la prevalença i l'impacte de la conducta suïcida (ideació, intent i mort per suïcidi) a Catalunya en un període de 5 anys, mitjançant la prioritització d'accions de prevenció, intervenció i postvenció amb alt impacte. Aquestes actuacions i el seguiment de les mateixes serveixen per poder establir les millors intervencions per cada grup poblacional, tot priorititzant els grups de més risc mitjançant la col·laboració entre els diferents departaments de la Generalitat, l'Administració pública, les entitats, els professionals i la ciutadania en el seu conjunt.

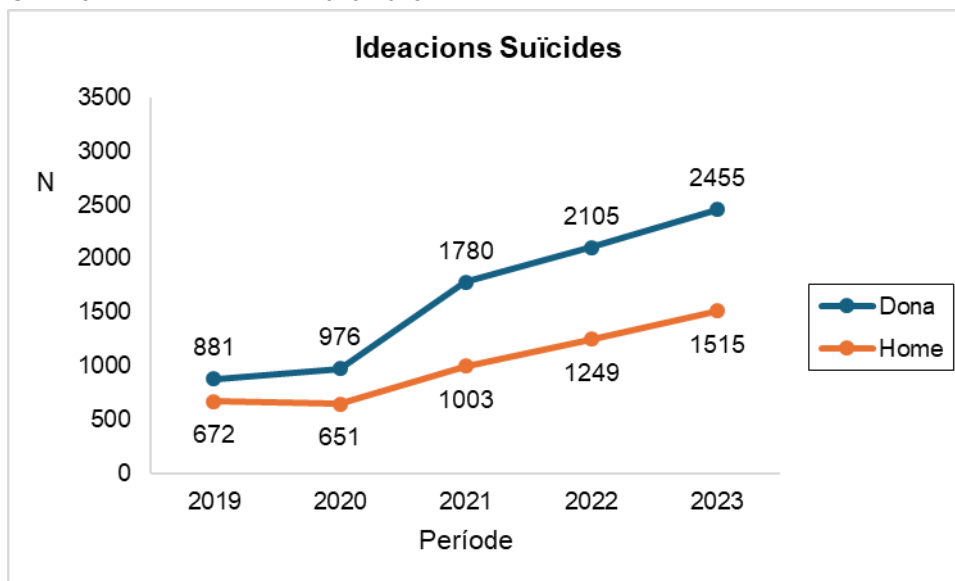
Durant el període 2019-2023, tant les temptatives de suïcidi com les ideacions suïcides i les morts per suïcidi han crescut progressivament tant en dones com en homes (gràfics 2, 3 i 4). Tanmateix, al 2023 s'observa una lleugera reducció pel que fa a nombre de temptatives de suïcidi en dones. Pel que fa a les morts per suïcidi (gràfic 4), des del 2019 fins al 2022, les morts d'homes han augmentat de forma lleu però sostinguda any rere any, mentre que les morts en dones van disminuir fins al 2021, amb un marcat increment al 2022. En aquest informe de seguiment no es presenten els indicadors d'impacte.

Gràfic 2: Tèptatives de suïcidi 2019-2023

Font: Codi Risc Suïcidi

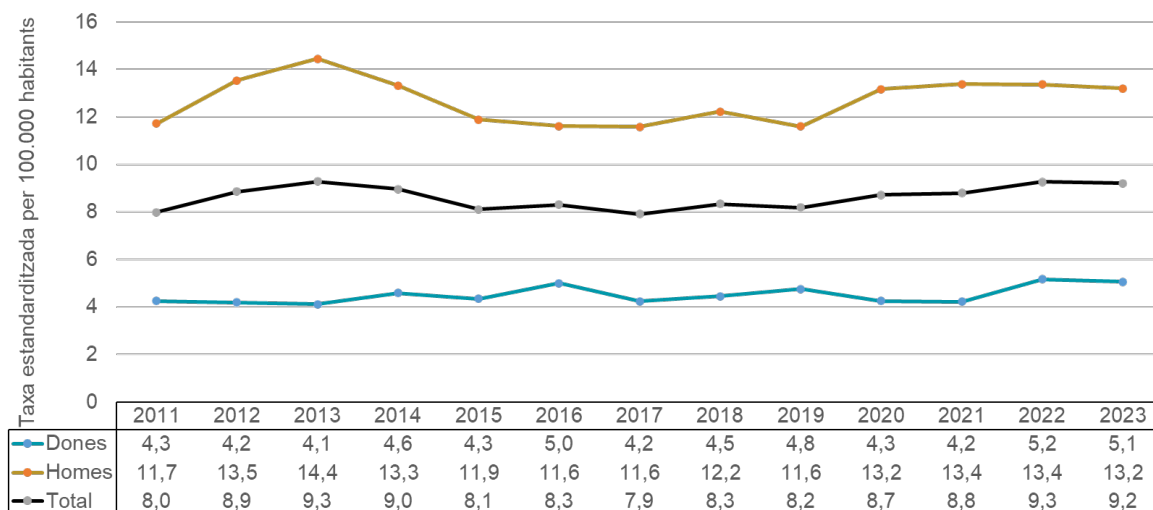
Gràfic 3: Ideacions suïcides 2019-2023

Font: Codi Risc Suïcidi

Gràfic 4: Taxa de defuncions per suïcidi

Catalunya 2011-2023

Elaboració pròpia en base a dades de l'Institut Nacional d'Estadística

La missió del PLAPRESC és promoure mesures per a la prevenció i el control de les conductes suïcides, des de l'acció intersectorial, millorar la sensibilització, minimitzar l'estigma, fomentar la transformació social vers aquest fenomen i promoure el benestar emocional i la resiliència. En aquest sentit, el Pla conté un seguit d'accions, les quals es plantegen com un pas endavant en l'acompliment de les línies estratègiques de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) en relació amb la prevenció del suïcidi. El grau de correspondència de les polítiques de contenció del suïcidi a Catalunya, d'acord amb els criteris de l'OMS, va passar de ser moderadament baix a alt amb l'inici del PLAPRESC (Castillo Patton, 2022).

A més, el PLAPRESC s'emmarca com a prioritat tant en el Pla de Govern de la XIV legislatura, com en el Pla de Salut de Catalunya 2021-2025 i el Marc estratègic i Full de ruta 2022-2024 del Pla director de salut mental i addiccions (PDSMiA).

Un dels objectius prioritaris pel correcte desplegament del PLAPRESC és garantir el monitoratge, l'avaluació i la rendició de comptes del PLAPRESC sobre la política de prevenció del suïcidi i la detecció contínua d'oportunitats de millora per respondre a les necessitats emergents. És per això que s'ha executat l'anàlisi dels tres primers anys d'implementació del PLAPRESC mitjançant un seguiment i una avaluació qualitativa de les accions i activitats que s'han portat a terme i quin estat han assolit, com també quines fites no s'han assolit i quines accions prioritàries estan pendents d'iniciar-se.

Metodologia

Per avaluar el PLAPRESC s'ha dissenyat una avaluació de procés qualitativa per a les activitats realitzades del 2021 al 2023. Per a les activitats executades el 2022 la font d'informació va ser un qüestionari on cada departament de la Generalitat implicat al PLAPRESC proporcionava una descripció de les activitats realitzades i quines estaven planificades pel 2023. Pel que fa a l'avaluació del 2023, es va realitzar un procés similar, agrupant les accions específiques en àrees, definides per àmbits d'actuació més amplis, atès que la majoria d'actuacions en desplegament cobreixen més d'una línia d'actuació. En aquest sentit i per qüestions metodològiques, per avaluar i presentar la informació s'han integrat les àrees rellevants amb objectius compartits i s'han agrupat les diferents accions amb continguts similars.

La recollida d'informació de cada departament es va portar a terme amb la confecció d'un qüestionari en línia on es demanava als membres de la comissió interdepartamental de seguiment del PLAPRESC, per cada àrea, llistar quines activitats havien desenvolupat, de quina manera i la valoració de l'estat d'execució en què es trobaven. Posteriorment, es van fer reunions amb cada representant dels diferents departaments, amb la finalitat d'ampliar i aclarir certs continguts dels qüestionaris.

D'altra banda, es va sol·licitar als membres l'import de les diferent activitats en aquelles despeses específiques per a l'execució del PLAPRESC. A aquests efectes, cal fer palès el fet que en aquests primers anys de desenvolupament del PLAPRESC la majoria d'activitats s'han inclòs en programes més amplis, no necessàriament circumscrits exclusivament a la prevenció del suïcidi. Gran part de les despeses s'han executat dins l'activitat estructural dels equips de cada departament.

També s'ha executat una avaluació quantitativa, analitzant per cada acció, el nombre d'activitats que s'han realitzat, considerant el grau de desplegament global de cada àmbit d'actuació mitjançant un indicador percentual. A efectes d'interpretació dels resultats de seguiment, només s'hi reflecteixen aquelles actuacions que s'han iniciat o modificat substancialment durant el PLAPRESC. És a dir, hi ha actuacions de la Generalitat de Catalunya per la prevenció del suïcidi que ja estaven en execució abans de l'any 2021 i no han estat modificades o revisades durant aquest període. Per tant, aquestes accions no es comptabilitzen en el seguiment del pla.

Seguiment d'actuacions del PLAPRESC

A la taula 1: Seguiment d'accions PLAPRESC, es pot observar el volum d'activitats que s'han dut a terme fins al 2023 i el respectiu grau de desplegament. Del total de les 27 accions agrupades, el conjunt d'activitats s'han desplegat en un 54%. Les activitats en què el grau de desplegament és més elevat s'emmarquen en l'àrea de garantir l'accessibilitat als serveis de recuperació després d'un intent de suïcidi, amb un 76% de desplegament. D'altra banda, destaca la difusió d'informació sobre el suïcidi i

fenòmens relacionats amb la conducta suïcida, amb un 72% de desplegament de les activitats planificades.

Fins al desembre de 2023, s'han iniciat 123 activitats, de les quals, 8 han finalitzat. En l'anàlisi per línies estratègiques (LE), cal destacar que en la **LE 1: Prevenció universal, selectiva, indicada i estructural del suïcidi** s'han realitzat 61 activitats, i és la línia on se n'han iniciat més en comparació amb la resta. A continuació, es presenta un resum per cada línia, que es detalla en el següent apartat de l'informe.

Dins de la **LE 1**, l'**Àrea 1.1: Promoció de la salut i prevenció universal**, és on s'han desenvolupat més accions en comparació a la resta d'àrees de la línia, amb 26 activitats. D'altra banda, pel que fa a l'**Àrea 1.4: Prevenció estructural: arquitectònica i adequació de l'entorn**, és on se n'han desenvolupat menys, amb 3 activitats.

En relació amb la **LE 2: Detecció, accés i atenció** s'han executat 18 activitats, i representa la segona línia estratègica amb més activitats desenvolupades. Les àrees on s'han assolit més activitats són l'**Àrea 2.1: Identificació de casos en risc i derivació**, amb un total de 7 activitats, i l'**Àrea 2.4: Procés de recuperació després d'un intent de suïcidi**, amb 5 activitats. Les accions amb major grau de desplegament se centren en la millora dels programes de prevenció específica per identificar risc de suïcidi quan hi ha una patologia, unificar eines de valoració entre professionals i garantir l'accessibilitat als serveis de recuperació després d'un intent de suïcidi. També en aquest sentit cal destacar que l'accés i la continuïtat de l'atenció sanitària a la conducta suïcida s'estructura al voltant del Codi Risc Suïcidi (CRS), que va iniciar el seu desplegament l'any 2014. Per aquest motiu, gran part de l'actuació en aquesta matèria no s'inicia amb el PLAPRESC, sinó que respon a una millora continua en el marc del Pla d'acció del CRS.

En la **LE 3: Postvenció i suport a l'entorn** s'han executat 10 activitats a les dues àrees relacionades amb el suport als supervivents. La línia de treball menys desenvolupada correspon a l'**Àrea 3.3: Suport a segones víctimes**, enteses com els professionals afectats per la pèrdua d'un usuari per suïcidi.

Pel que fa a la **LE 4: Seguretat dels pacients** s'han portat a terme 3 activitats, representant la línia estratègica amb menor execució de noves activitats. A l'**Àrea 4.1: Pla de seguretat** s'han iniciat 2 activitats, on en destaca una a l'**Àrea 4.2: Sistemes d'anàlisi de cas** després d'un suïcidi o d'un incident de seguretat en els dispositius d'atenció.

A la **LE 5: Gestió de la informació i el coneixement** s'han realitzat 15 activitats, amb major activitat en el desenvolupament de l'**Àrea 5.5: Formació als professionals** (6 activitats), l'**Àrea 5.1: Suport a la recerca** amb 4 activitats i 3 activitats en l'**Àrea 5.2: Suport als processos de recollida i sistemes de gestió de la informació**. En les

dues àrees restants, l'**Àrea 5.3: Vigilància epidemiològica i 5.4: Adequació a mitjans de comunicació i producció cultural**, només s'ha portat a terme 1 activitat per àrea.

Finalment, a la **LE 6: Governança, desplegament i rendició de comptes**, s'han desenvolupat 16 activitats, amb 8 activitats a les **Àrees 6.3 i 6.4: Coordinació interdepartamental, entre administracions i amb les associacions**, seguit de les **Àrees 6.1 i 6.2: Definició del pla, la seva governança i gestió del canvi** amb 7 activitats. L'**Àrea 6.5: Monitoratge, avaluació i rendició de comptes** del PLARESC té 1 activitat realitzada ja que l'avaluació del Pla es porta a terme un cop l'any de manera sistemàtica i exhaustiva, per part del Departament de Salut, concretament des de l'Observatori de Prevenció del Suïcidi, en coordinació amb la comissió interdepartamental de seguiment del PLAPRESC.

Taula resum de l'activitat vinculada al desplegament del PLAPRESC

Taula2: Seguiment d'accions PLAPRESC

Línia estratègica	Àrea d'actuació	Accions agrupades	Estat de les accions					Grau de desplegament	
			Planific ada	Iniciad a	Interm èdia	Avança da	Acabada	Nombre d' activitats	Percentat ge
1. Prevenció	1.1. Promoció de la salut i prevenció universal	1. Difondre informació comprensible sobre el suïcidi i accions per minimitzar l'estigma		1	3	5	1	10	72%
		2. Incentivar la col·laboració de la població perquè sigui part del canvi, i proporcionar oportunitats per tenir més resiliència per fer front a les adversitats	1	1	4	1		6	54%
		3. Promoure accions que millorin el benestar emocional de la població en el seu conjunt i que enforteixin els factors protectors		3	3	3	1	10	64%

	1.2. Prevenció selectiva	4. Prevenir el suïcidi i desenvolupar habilitats socials i emocionals als entorns educatius obligatoris i postobligatoris	1	3	3			6	46%
		5. Promoure programes i protocols de prevenció del suïcidi en col·lectius específics i vulnerables	1	3	1	3		7	55%
		6. Millorar la detecció i l'abordatge de la conducta suïcida en els col·lectius vulnerables, incorporant l'entorn familiar, relacional i comunitari	3	2		4		6	51%

	1.3. Prevenció indicada	7. Potenciar les estratègies basades en l'evidència científica que condueixin a la reducció del risc en persones en situació d'alt risc de suïcidi	4	1	3	3		7	49%
		8. Oferir programes de suport telefònic i en línia per a persones amb malestar emocional de forma coordinada amb el 061 i el Codi Risc Suïcidi	1	1		4	1	6	69%
	1.4. Prevenció estructural i arquitectònica	9. Promoure bones pràctiques en la indústria, l'arquitectura i l'enginyeria civil per limitar l'accés als mitjans letals reduint-ne la disponibilitat i l'accessibilitat	2	1	1	1		3	44%
		10. Establir plans d'actuació que promoguin entorns segurs als centres assistencials i als transports públics, que incorporin estratègies per a la prevenció del suïcidi	1					0	20%
2. Detecció, accés i atenció	2.1. Identificació i derivació	11. Millorar i introduir programes de prevenció específica per a la identificació de risc de suïcidi en patologies o situacions en què hi ha un elevat risc de suïcidi	1	1		2		3	55%
		12. Unificar criteris entre els professionals sobre el tipus d'eines a utilitzar per efectuar la valoració de la conducta suïcida i les autolesions no suïcides i afavorir la derivació a l'àmbit sanitari	2		3		1	4	53%

	2.2. Accessibilitat i continuïtat de l'atenció	13. Garantir la realització d'estratègies i plans individualitzats per a cada persona en situació de risc de suïcidi amb estratègies basades en l'evidència	2			3		3	56%
	2.3. Intervenció i tractament oportú	14. Revisar el procediment d'atenció a conductes suïcides (idees o temptatives) en els serveis del departament per identificar-ne l'adequació a les bones pràctiques basades en l'evidència científica	4	1		2		3	40%
	2.4. Procés de recuperació	15. Garantir l'accessibilitat als serveis de recuperació després d'un intent de suïcidi		1		3	1	5	76%
3. Postvenció i suport a l'entorn	3.1. i 3.2. Suport a supervivents	16. Donar suport als familiars i a l'entorn relacional, millorant la resposta i l'atenció als afectats per suïcidi o per intents de suïcidi	4	1	1	2	1	5	49%
	3.3. Suport a segones víctimes	17. Donar suport als i a les professionals de salut, serveis socials i centres penitenciaris en cas de pèrdua d'algun pacient o d'alguna persona atesa secundària a un suïcidi	2		1	3	1	5	63%
4. Seguretat	4.1. Pla de seguretat	18. Garantir l'existència de plans de millora de la qualitat i de la seguretat en tots els nivells d'atenció sanitària, social i penitenciària	1			2		2	60%
	4.2. Sistemes d'anàlisi de cas	19. Incorporar l'ús de metodologies reactives d'anàlisi quan es produeixi un suïcidi o incidents de seguretat atesos als diferents nivells d'atenció sanitaris i no sanitaris	3			1		1	35%

5. Gestió de la informació i del coneixement	5.1. Suport a la recerca	20. Crear línies d'investigació específiques del suïcidi i integrar-les i articular-les dins les prioritats de recerca	3	2	1	1		4	40%
	5.2. Suport als processos de recollida i sistemes de gestió de la informació	21. Donar suport a l'establiment d'un sistema integrat de recopilació de dades que serveixi per identificar grups i persones vulnerables en situació de risc de suïcidi i altres factors de risc		3				3	40%
	5.3. Vigilància epidemiològica	22. Millorar els sistemes de vigilància i la seva utilitat per recopilar, analitzar i aplicar aquesta informació a la prevenció del suïcidi a Catalunya			1			1	60%
	5.4. Adequació a mitjans de comunicació i producció cultural	23. Garantir la participació responsable dels mitjans de comunicació, xarxes socials i productores culturals per establir campanyes d'informació pública, adequar la difusió a les guies i recomanacions, i detectar senyals d'alarma (e.g. suïcidis en grup via TIC)			1			1	60%
	5.5. Formació dels professionals	24. Garantir i contribuir a millorar la competència dels i de les professionals que intervenen de forma activa en l'estratègia de prevenció, reconeixement i atenció de les persones en situació de risc, dotant-los d'eines	3	1	4	1		6	47%

6. Governança, desplegament i rendició de comptes	6.1. i 6.2. Definició del pla, governança i gestió del canvi	25. Facilitar el disseny de les actuacions a dur a terme i la seva implementació (interlocució amb els agents decisors i la dotació amb fons propis)	1	1	3	2	1	7	63%
	6.3 i 6.4. Coordinació interdepartamental, entre administracions, i amb les associacions	26. Establir mecanismes per promoure i coordinar la investigació, la capacitat i la prestació de serveis relacionats amb els comportaments suïcides	1	3		5		8	63%
	6.5. Monitoratge, avaluació i rendició de comptes del Pla	27. Monitoratge, avaluació i rendició de comptes del Pla			1			1	60%
Total			41	30	34	51	8	123	54%

Descripció de les activitats en execució

En aquest apartat s'exposa l'anàlisi realitzada i el detall de les activitats portades a terme des del 2021 fins al 2023 per part de tots els departaments implicats en el desplegament del PLAPRESC.

Es presenten inicialment les diverses fites assolides durant el 2023 en cadascuna de les línies estratègiques, destacant (amb un asterisc*) les activitats que es van definir com a prioritàries inicialment. Seguidament, per a cada línia estratègica i per cada àrea rellevant, se'n descriuen els objectius i les accions prioritzades, així com totes les activitats desenvolupades en el període 2021-2023 per part dels diferents departaments de la Generalitat de Catalunya.

1. LÍNIA DE PREVENCIÓ UNIVERSAL, SELECTIVA, INDICADA I ESTRUCTURAL DEL SUÏCIDI

En la línia estratègica de prevenció universal, selectiva, indicada i estructural del suïcidi, l'any 2023 s'han assolit o acabat les següents fites:

- Disseny, edició i difusió de guies de prevenció del suïcidi adreçades a professionals, voluntaris i entitats de l'àmbit penitenciari, a les persones privades de llibertat i a les seves famílies*.
- Publicació de la Guia per a l'abordatge de la conducta suïcida a l'àmbit universitari*.
- Execució de la campanya de comunicació #Triolavida a través de les jornades a les universitats catalanes*.
- Realització de la prova pilot del xat "Obro feel" de suport emocional i detecció de conducta suïcida en població jove*.
- Difusió de la campanya als mitjans "No el deixis caure en el pou del suïcidi"*.
- Consolidació dels convenis bilaterals entre el SEM i les entitats proveïdores per a la cobertura de la Taula de Prevenció del Suïcidi del 061.
- Col·laboració per la derivació al 061 dels casos amb necessitat d'atenció sanitària atesos pel Telèfon de l'Esperança*.
- Actualització de continguts al Canal Salut sobre conducta suïcida i dol per suïcidi.
- Coordinació de l'Agència de Salut Pública amb l'Observatori alerta estigma.

- Promoció de la prescripció social, per a la millora del benestar de la ciutadania.
- Priorització dels casos de dones víctimes de violència masclista per part de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya per a la prevenció de la conducta suïcida en situacions d'alt risc.
- Programa de salut mental per als treballadors dels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya*.
- Desenvolupament del projecte Escoles Resilients per a la millora del benestar emocional i la resiliència de la població adolescent i jove de Catalunya mitjançant intervenció als centres educatius.
- Desenvolupament del programa Salut i Escola per a la promoció de la salut mitjançant la coordinació entre els centres docents, els serveis educatius i els serveis sanitaris.
- Implementació de l'Equip de benestar per estar bé (BxB) per acompanyar els professionals del món educatiu i els centres en la gestió del benestar emocional del seu alumnat*.
- Finalització i difusió de materials per a la gestió dels factors de risc psicosocial en l'àmbit del treball, amb la publicació de la Guia per a la gestió dels factors psicosocials del treball i la Guia per a la prevenció i l'abordatge de l'assetjament psicològic laboral*.
- Anàlisi de casos amb medicina forense per determinar causa de la mort per sobredosi o suïcidi.
- Aplicació interna a la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra del protocol per limitar l'accés a armes de foc per part de professionals amb risc detectat de conducta suïcida.
- Creació d'una bústia específica per conductes suïcides pel cos dels Mossos d'Esquadra i disposició d'un telèfon d'atenció d'emergències tot l'any i per a tots els cossos*.

A continuació, es descriuen els objectius i les accions prioritzades, així com les diferents activitats desenvolupades pels departaments en el període 2021-2023 de vigència del PLAPRESC per a les diferents àrees de la LE1.

1.1. Àrea de Promoció de la salut mental i mesures de prevenció universal

Descripció de l'àrea, dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 1. Millorar els resultats de l'enquesta de salut de la població: millorar en un 10% els indicadors relacionats amb el benestar emocional i la capacitat de fer front a les adversitats. • Acció 1: Involucrar la població general perquè sigui part del canvi i proporcionar oportunitats per tenir més resiliència per fer front a les adversitats. • Acció 2: Enfortir els factors protectors personals i mediambientals davant del suïcidi tenint en compte les característiques, el sexe i les edats dels diferents grups destinataris, de forma coordinada amb el PINSAP. Objectiu 2. Millorar la conscienciació i el coneixement sobre la conducta suïcida de la població general. Objectiu 3. Promoure la desestigmatització dels trastorns de salut mental i addiccions i la cerca d'ajuda en els entorns educatius, socials, laborals i de lleure, posant especial èmfasi en la població jove. • Acció 7: Incorporar dins dels programes del PDSMiA i del PINSAP accions concretes per a l'abordatge de l'estigma en salut mental i addiccions, així com accions concretes per a la prevenció del suïcidi. Objectiu 4. Reduir l'accés a mitjans letals.

Departament de Drets Socials

- Per involucrar la població general, l'Agència Catalana de la Joventut (ACJ) ha portat a terme formacions per la prevenció del suïcidi juvenil adreçades a professionals de joventut, professionals de la Xarxa Nacional d'Emancipació Juvenil (XNEJ) i professionals de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA). Les formacions han de servir per marcar les línies de treball en la prevenció del suïcidi a l'àmbit juvenil.
- Disseny i difusió de la campanya comunicativa "És motiu suficient" adreçada als joves a través de xarxes socials amb l'objectiu de desestigmatitzar les problemàtiques de salut mental, que puguin expressar el seu malestar emocional i detectar possibles trastorns, així com promoure la cerca d'ajuda. S'ha realitzat una prova pilot a partir d'un algoritme creat per la UPF que detecta missatges de risc de conducta suïcida, depressió i TCA a les xarxes socials.

- Per millorar la gestió i el benestar emocional i enfortir els factors protectors, s'han dut a terme diferents tallers adreçats a persones joves dins de la cartera de serveis de la Xarxa Nacional d'Emancipació Juvenil (XNEJ). L'oferta de tallers és un recull formatiu adreçat a les persones joves que l'Agència Catalana de la Joventut ofereix a tots els serveis d'informació, orientació i assessorament juvenil que formen part de la XNEJ per tal que puguin ampliar la seva oferta formativa adreçada a les persones joves del seu territori en l'àmbit de la salut. Dins d'aquesta oferta s'ofereixen tallers de benestar emocional i gestió emocional.
- Elaboració del document de suport [Guia de suport. Acompanyar al benestar socioemocional. Planificació d'activitats per a joves](#) amb eines, recursos i habilitats per planificar activitats vivencials amb els joves.

Departament de Justícia, Drets i Memòria

- Per treballar la sensibilització, s'han organitzat diverses jornades de treball a tots els centres penitenciaris, tant pel Dia internacional de la prevenció del suïcidi com pel Dia mundial del supervivent del suïcidi, a més d'accions orientades a la prevenció universal per a tota la població penitenciària amb la col·laboració d'entitats d'arreu del territori (Suport al Dol, DSAS, ACPS, Tramuntana-Després del Suïcidi).
- Organització a tots els centres penitenciaris de l'exposició fotogràfica itinerant Silencis Trencats orientada a trencar el tabú i sensibilitzar sobre la problemàtica del suïcidi, amb la participació de persones que han sobreviscut a una temptativa de suïcidi i famílies supervivents.
- Elaboració, publicació i difusió de tres guies de prevenció del suïcidi dirigides a professionals, voluntaris i entitats de l'àmbit penitenciar, a persones privades de llibertat, i a les seves famílies. La revisió de continguts ha comptat amb la col·laboració d'interns participants en el Programa d'intervenció psicoeducativa per a persones amb conducta suïcida en el medi penitenciar (N'VIU).
- Per tal de millorar les condicions i benestar emocional de la població interna i incloure les particularitats dels col·lectius diversos que es troben a les presons, s'ha reforçat el treball amb tots els professionals i col·laboradors implicats (mestres, entitats externes, àmbit de prevenció, etc.), tenint en compte les recomanacions dels organismes internacionals que treballen pels drets humans i tracte igualitari.
- Planificació del disseny d'un programa d'intervenció específica per a la millora del benestar emocional de la població interna i per a la prevenció del suïcidi. Per a la seva elaboració, s'han recollit les demandes detectades per part dels col·lectius implicats en la prevenció del suïcidi i la millora del benestar en l'àmbit penitenciar.

- Reforç de la participació de la població penitenciària en les accions relacionades amb la promoció de la salut mental, com la creació de diferents materials audiovisuals dirigits a la població més vulnerable com són, per exemple, els joves.
- De forma anual, en el context del Programa Marc de Prevenció de Suïcidis als Centres Penitenciaris de Catalunya, es fan accions de sensibilització i formatives a tots els professionals penitenciaris que intervenen en els diferents itineraris de rehabilitació i en el programa d'acollida.

Departament de Recerca i Universitats

- Organització de la Jornada de benestar emocional i salut mental al sistema universitari i de recerca, per visibilitzar i promocionar la salut mental i reduir l'estigma, posant èmfasi en col·lectius específics, com ara les persones que estan realitzant el doctorat.
- Diferents universitats han organitzat les Jornades #Triolavida, amb activitats adreçades a la prevenció del suïcidi, el trencament de l'estigma i la promoció de la salut mental.
- Creació de la convocatòria d'ajuts per a projectes per la promoció i la millora del benestar emocional i la salut mental (BENESTAR), destinats al desenvolupament de projectes per a la prevenció, sensibilització i promoció, detecció, l'acompanyament i el suport del benestar emocional i la salut mental en el sistema universitari i de recerca de Catalunya.

Departament de Salut

- Amb l'objectiu d'abordar l'estigma institucional de les persones amb addiccions, s'ha creat l'Observatori Alerta Estigma, com a espai de denúncia on els professionals i la ciutadania poden alertar sobre situacions de discriminació envers les persones consumidores de drogues.
- Disseny i creació de l'Observatori de Prevenció del Suïcidi de Catalunya, amb l'objectiu d'esdevenir una eina per a la vigilància epidemiològica i la millora de les polítiques públiques de prevenció del suïcidi. La seva posada en marxa s'ha realitzat al llarg de 2023.
- Des de l'Agència de Salut Pública s'ha reforçat l'enfocament comunitari mitjançant la prescripció social per poder abordar els factors de risc i potenciar els protectors. En el 2023 s'han beneficiat 20.000 persones de la prescripció social, la qual ha comportat una millora del benestar del 60%.

- En l'àmbit escolar, s'està col·laborant en el projecte d'Escoles Resilients per a la millora del benestar emocional i la resiliència de l'alumnat de secundària.
- S'han realitzat píndoles interactives amb els serveis de salut i socials de l'àmbit de les drogodependències sobre prevenció del suïcidi.
- Promoció i col·laboració en les Jornades #Triolavida per la prevenció del suïcidi en l'àmbit universitari,
- Creació i difusió de la campanya de sensibilització i prevenció adreçada a la població general "[No els deixis caure](#)" en diferents mitjans de comunicació, tant TV com ràdio i instal·lació de cartelleria en punts concrets.
- Creació i actualització de continguts informatius al [Canal Salut](#) sobre conducta suïcida i dol per suïcidi.

Departament de Territori

- Reforç dels mecanismes d'atenció a persones i famílies amb desnonament imminent, incrementant les prestacions econòmiques d'especial urgència, i fomentant la mediació per evitar el desnonament a través del programa estructural de captació d'habitatge per poder aturar o reconduir les conseqüències. En el marc d'aquest Programa, la Generalitat assumeix el lloguer de les persones o famílies acreditades com a situacions de vulnerabilitat o busca una alternativa de manera urgent.
- L'Agència de l'Habitatge de Catalunya realitza, a través d'entitats especialitzades, un seguiment social reforçat a les persones usuàries adjudicatàries per casos resolts favorablement per la Mesa d'Emergències, entre els quals s'inclouen dones víctimes de violència masclista i altres casos amb situacions socials d'especial vulnerabilitat, proporcionant atenció a persones en situació de risc des dels serveis vinculats amb les polítiques públiques d'habitatge.
- Promoció de la millora del benestar emocional per als treballadors dels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC). Dins el Pla d'empresa saludable, s'ha posat en marxa un programa orientat a accions preventives dels trastorns de salut mental (ansietat i depressió) i fer psicoteràpia de forma precoç per evitar cronificacions de patologies. El programa inclou: el seguiment de casos d'incapacitat temporal (IT) per trastorn de salut mental, per detectar de forma precoç situacions de risc, per poder tenir un acompanyament terapèutic efectiu i tallers grupals en línia per prevenir l'estrès posttraumàtic després d'haver viscut fets traumàtics a la feina.

Departament d'Educació

- Realització de la formació dirigida als docents “Trencar els estigmes de la salut mental”, amb l'objectiu de d'abordar l'estigma en salut mental.
- Creació de l'equip que porta a terme el programa “Benestar per estar bé”. El 2023, amb l'ampliació de professionals incorporant psicòlegs i pedagogs en l'equip del programa, s'han realitzat sessions informatives, formació i diferents accions per donar eines als docents per difondre informació, treballar la resiliència i millorar el benestar emocional per la prevenció del suïcidi.
- Elaboració i divulgació de la [Guia abordatge conducta suïcida i autolesions en el centre educatiu](#) amb formacions tant per al personal docent com per al personal del programa Salut i Escola.
- Per reforçar el benestar emocional de l'alumnat, s'ha posat en marxa el projecte “[Escoles Resilients](#)” coordinat per l'Hospital Sant Joan de Déu i el [Programa Salut i Escola](#) per treballar la promoció de la salut mental i el foment de la resiliència.

Departament de Treball

- El 2023 s'han elaborat i difós la [Guia per a la gestió dels factors psicosocials del treball](#) i la [Guia per a la prevenció i l'abordatge de l'assetjament psicològic laboral](#).
- Desenvolupament d'accions de treball de camp i elaboració de documents per impulsar que les empreses se sensibilitzin per dur a terme accions de millora del benestar dels professionals.

Departament d'Igualtat i Feminisme

- Actualització del model del sistema d'acollida de les persones migrades i retornades a Catalunya, per millorar-ne el procés, tot posant la persona al centre i incorporant-hi la perspectiva de drets. També s'han desenvolupant programes d'acompanyament psicoemocional a persones refugiades i programes per fomentar la regularització administrativa.

Departament d'Interior

- Realització de xerrades als centres educatius per a la prevenció de l'assetjament escolar (*bullying*), per part dels Mossos d'Esquadra.
- Elaboració d'una pastilla formativa de sensibilització i conscienciació del risc de suïcidi, com a formació obligatòria per tot el cos de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra.
- Creació de material gràfic de comunicació i divulgació (materials i cartells) sobre el risc de suïcidi a les comissaries.
- Organització d'un curs d'intervenció en persones amb conducta suïcida des de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya per al Cos de Bombers de la Generalitat de Catalunya.
- Per al Dia Mundial per a la prevenció del suïcidi, s'han realitzat diferents accions comunicatives i difusió dels serveis de què disposen els professionals dels cossos d'Interior en cas de necessitat.

Departament de Presidència

- Disseny i realització d'una enquesta poblacional sobre el benestar emocional percebut i felicitat, a una mostra de 4.000 persones majors de 18 anys i residents a Catalunya, coordinada per la Direcció General de Prospecció de Presidència. El 2023 se'n van fer públics els resultats.

1.2. Àrea de prevenció selectiva (col·lectius en situació de vulnerabilitat)

Descripció de l'àrea, dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 5. Donar una resposta integrada a col·lectius considerats en situació de vulnerabilitat amb possible risc de suïcidi: prevenció, detecció precoç i abordatge de la conducta suïcida d'acord amb les necessitats específiques de cada col·lectiu. • Acció 10. Entorn educatiu: potenciar accions de prevenció del suïcidi als centres educatius en el marc de la col·laboració del Programa Salut i Escola i d'Educació-PDSMiA. • Acció 13. Incorporar formació en prevenció del suïcidi en els programes educatius universitaris, fent èmfasi en el primer curs. • Acció 15. Entorn Laboral: promoure programes integrals de prevenció del suïcidi a l'entorn laboral per reduir significativament les taxes de suïcidi en la població adulta, especialment en les professions associades a més risc. Objectiu 6. Donar suport a persones víctimes de violència, abús i/o situacions límit, incloent-hi l'estrès post traumàtic. • Acció 19. Millorar la detecció i l'abordatge de la conducta suïcida en casos de persones víctimes de violència, abús i/o situacions límit. Objectiu 7. Donar suport a persones amb factors de risc social i de salut. • Acció 22. Millorar la detecció i l'abordatge de la conducta suïcida en gent gran, persones amb malalties cròniques i discapacitats, persones amb dolor, malaltia avançada i altres persones en situació de vulnerabilitat, de forma integrada i coordinada amb els diferents àmbits i serveis implicats. • Acció 30. Oferir programes de suport telefònic i en línia per a persones amb malestar emocional de forma coordinada amb el 061 i el Codi Risc Suïcidi.

Departament de Drets Socials

- S'ha creat un xat de suport emocional anomenat [Obro feel](#). És un servei de WhatsApp confidencial adreçat a joves amb la intenció d'oferir un espai íntim i segur perquè puguin parlar i ser acompanyats emocionalment si ho necessiten.
- Organització des de la Direcció de Serveis Socials d'un webinar sobre violències masclistes i salut mental.

- Elaboració del material “[Salut Mental, perspectiva de gènere i l’atenció a les violències masclistes des dels serveis socials](#)” que aporta eines per detectar els factors de vulnerabilitat i abordar la interrelació entre la perspectiva de gènere i la salut mental en situacions de violència masclista.
- Organització de formacions sobre prevenció de suïcidi juvenil adreçades als professionals dels Centres Residencials d’Acció Educativa (CRAE) i els Centres Residencials d’Educació Intensiva (CREI).

Departament de Justícia, Drets i Memòria

- Tots els programes psicoeducatius i socioeducatius han incorporat la importància del desenvolupament d’habilitats socials per poder afrontar situacions d’estrès emocional i/o malestar, i una comunicació emocional orientada a la prevenció del suïcidi i a la creació d’espais de seguretat. En les activitats entre entitats externes, persones privades de llibertat i professionals també es fomenten habilitats socials que ajudin al benestar de la persona i, per tant, a la prevenció dels suïcidi.
- El 2022 es va desenvolupar a tots els centres penitenciaris el programa [N'VIU](#) d’intervenció grupal psicoeducativa per a persones amb conducta suïcida en el medi penitenciari, adreçat a persones amb major risc de conducta suïcida.
- A través de les activitats formatives del Centre d’Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE) s’ha realitzat formació als professionals en prevenció del suïcidi.
- Millora continua del Programa Marc de Prevenció del Suïcidi acordat amb Salut, que implica la protecció del benestar i prevenció del suïcidi de les persones privades de llibertat, alhora que garanteix el cribratge selectiu.
- Dins també del programa Marc de prevenció del suïcidi, cada centre desplega protocols del suïcidi que ajusten les intervencions segons els grups de població i de la seva vulnerabilitat, concretament a les unitats o presons de dones, de joves, les unitats de salut mental, unitats d’ingrés o presons preventives. Tanmateix, també s’ha impulsat un protocol de mesures especials de protecció per treballar situacions que no estan incloses en el programa marc a través de la direcció de mesures d’atenció i seguretat, per casos i perfils de risc.
- S’han executat programes per abordar situacions d’especial vulnerabilitat i risc davant la conducta suïcida, com els programes del Departament d’Atenció Especialitzada a la Discapacitat Intel·lectual o del Desenvolupament (DAE-DID), unitats d’intervenció compensatòria per a persones amb vulnerabilitats acumulades i el treball amb entitats externes per efectuar formació en protecció de persones LGTBIQA+, persones migrades, persones que han rebut violència o persones amb problemàtica de consum de substàncies.

Departament de Recerca i Universitats

- A través de la comissió de compromís social i comunitari del Consell Interuniversitari de Catalunya, s'ha creat un grup de treball de benestar emocional i salut mental.
- Reforç dels serveis d'atenció psicològica amb una partida d'ajuts de 200.000 euros/any per projectes relacionats amb la promoció del benestar emocional. El 2023 s'han realitzat les convocatòries dels ajuts i les reunions de la comissió.
- Elaboració de la [Guia per l'abordatge de la conducta suïcida en l'àmbit universitari](#), en col·laboració amb Salut i les universitats catalanes, que aporta orientacions sobre com cal actuar en l'àmbit universitari davant ideacions, temptatives i mort per suïcidi, a través de circuits coordinats entre els agents universitaris i de salut.
- En el marc de les jornades de prevenció del suïcidi #Triolavida, s'han realitzat tallers de formació en prevenció i atenció a la conducta suïcida, adreçats tant al col·lectiu de PAS/PDI com a l'alumnat.

Departament de Salut

- S'ha fet difusió de la [Guia abordatge conducta suïcida i autolesions en el centre educatiu](#) i s'han realitzat formacions adreçades tant a la comunitat docent com als professionals d'atenció primària que atenen la població infanto-juvenil.
- Col·laboració en el desplegament del projecte [Escoles Resilients](#), per a la millora del benestar emocional i el foment de la resiliència dels adolescents i el seu entorn social.
- Creació del programa d'Atenció a la postvenció des de la Xarxa de Salut Mental i Addiccions de Catalunya, que estableix els circuits d'informació i l'accés als recursos de suport i assistencials que les persones afectades per una mort per suïcidi tenen a l'abast des de la xarxa pública de salut mental i addiccions, en col·laboració amb l'atenció primària i comunitària. El seu desplegament es preveu al 2024-2025.
- S'han consensuat i ampliat el nombre de factors de risc per poder realitzar un cribratge de risc més exhaustiu, a Codi Risc Suïcidi i a estacions clíniques.
- Pel que fa a les millores de detecció, s'ha establert el 061 com telèfon de referència per a infants i adolescents que resideixen en centres de protecció, pels serveis socials municipals de l'Ajuntament de Barcelona i per víctimes de violència masclista.

- S'ha executat una prova pilot de detecció de risc de suïcidi i derivació en l'àmbit de l'atenció primària, així com de notificació a l'equip sanitari referent quan s'activa un CRS.
- S'ha realitzat formació als professionals dels CAS sobre Codi Risc Suïcidi, i s'ha planificat formació en el maneig i detecció de risc en pacients atesos per drogodependència.

Departament d'Educació

- Elaboració i publicació de la [Guia abordatge conducta suïcida i autolesions en el centre educatiu](#). Els continguts de la guia es van presentar a la comunitat educativa i als professionals dels centres de salut mental infanto-juvenil, i s'ha fet formació tants als professionals dels centres educatius com als professionals d'atenció primària implicats en els circuits d'atenció.
- Disseny i realització de l'enquesta de benestar emocional de l'alumnat a l'entorn escolar (de 5è d'Educació Primària fins a 2n de Batxillerat) que van respondre prop de 270.000 alumnes de 1.965 centres educatius catalans, i l'explotació de dades, per desplegar diverses actuacions i mesures per a la promoció del benestar emocional.
- Per millorar la detecció de conductes suïcides, s'ha consolidat el sistema de treball conjunt entre el CSMIJ i els centres educatius pels casos o situacions de risc o amb trastorn mental de l'alumnat als centres educatius, amb formació als professionals.
- S'ha planificat i iniciat la implementació del programa [Escoles Resilients](#), adreçat a centres educatius de secundària que treballa amb l'alumnat, la comunitat educativa i les famílies per millorar-ne el benestar emocional i prevenir els problemes de salut mental a través de la resiliència.
- Disseny i organització d'activitats informatives i formatives de promoció de la salut per part de l'equip de Benestar per estar bé, adreçades als centres i equips docents.

Departament d'Igualtat i Feminisme

- Formació continuada al personal dels serveis públics de salut en matèria LGBTI+.
- Elaboració d'un protocol de coordinació entre els SAI-LGBTI+, CSMA i CSMIJ.

- Elaboració d'un nou protocol marc d'abordatge de les violències masclistes: ["Protocol marc per una intervenció amb diligència deguda en situacions de violències masclistes"](#).
- Creació del Servei d'Intervenció en Crisi, que proporciona una atenció psicològica immediata en casos de feminicidi i d'agressions d'especial gravetat, adreçat a les dones o adolescents i/o a les persones del seu entorn més immediat
- Elaboració del [Model d'abordatge de les violències sexuals \(un model de país\)](#).
- Formació específica en salut mental per a la xarxa: SAIs (Servei d'atenció integral a les persones LGBTI+), SIADs (Serveis d'informació i atenció a les dones) i SIEs (Serveis d'intervenció especialitzada en violència masclista).
- Creació del [Pla nacional de prevenció de les violències masclistes \(2023-2025\)](#).
- Formació en violència sexual a la xarxa de violències masclistes, SAI, SIAD, SIE, acollida-migracions, etc.
- En col·laboració amb Salut, elaboració de protocols i instruments de detecció precoç de violència masclista en persones consumidores de drogues.
- Elaboració del Protocol de coordinació entre el servei Trànsit i la xarxa de SAI-LGTBI+.
- En col·laboració amb Drets Socials, elaboració de la Guia ["Com podem incorporar la perspectiva LGTBI+ als serveis i recursos de la direcció general d'atenció a la infància i l'adolescència"](#).
- En l'entorn educatiu i en col·laboració amb el Departament d'Educació, s'ha treballat per incorporar la perspectiva antiracista en l'abordatge de les violències en centres educatius.

Departament d'Interior

- S'han desenvolupat formacions a l'Escola de Bombers, Protecció Civil i Agents Rurals sobre [la intervenció en intents de suïcidi](#) i també s'ha planificat i dissenyat la formació per als alumnes del Cos dels Mossos d'Esquadra.
- Implementació d'un programa formatiu, que inclou intervencions i detecció de senyals d'alerta, als Mossos d'Esquadra per ser un col·lectiu exposat a alts impactes.
- S'ha posat a disposició dels professionals del cos de Mossos d'Esquadra una bústia específica per atendre emergències i tot allò relacionat amb la conducta suïcida.
- S'ofereix suport psicològic als professionals des de la Secció de Suport Psicològic a través del Programa Espai, per part d'especialistes en Salut Mental.
- Formació continuada als Mossos d'Esquadra per a l'atenció a la conducta suïcida, que inclou tant l'actuació davant de les temptatives, com les morts per suïcidi i l'atenció a supervivents (postvenció).
- Planificació d'un curs d'estratègies de benestar emocional i relacional per desenvolupar habilitats per afrontar totes aquelles problemàtiques derivades de la salut mental.
- Disseny d'un catàleg de programes preventius per donar cobertura a totes les problemàtiques de salut mental dins els cossos dependents del Departament d'Interior.

Departament de Territori

- Priorització per part de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya (AHC) dels casos de dones víctimes de violència masclista que arriben a la Mesa de Valoració de les Situacions d'Emergències Econòmiques i Socials de Catalunya, òrgan tècnic col·legiat que resol les sol·licituds de persones en situació d'exclusió residencial, atorgant, en cas de resoldre favorablement, el dret a una solució residencial estable adaptada a la realitat de la persona o la unitat de convivència sol·licitant. En els darrers anys, de mitjana, s'han adjudicat un centenar d'habitatges a dones víctimes de violència masclista, contribuint en conseqüència a minimitzar la influència d'un element contextual que pot esdevenir un factor de risc afegit a la conducta suïcida.

- L'AHC ha donat suport a les entitats agrupades a la Xarxa d'Habitatges d'Inclusió Social, que tracten amb persones en situacions d'especial vulnerabilitat, incloent-hi les persones en situacions de risc des de la perspectiva de la conducta suïcida. En els darrers anys s'han subvencionat al voltant dels 3.000 habitatges d'una mitjana de 200 entitats del tercer sector social, moltes de les quals d'àmbits complexos com la violència masclista, les drogodependències, la salut mental, etc.
- Increment de la dotació per a les prestacions econòmiques d'especial urgència, la captació d'habitatges del mercat privat per a resoldre casos urgents i la potenciació de la mediació entre les parts per a evitar desnonaments, activitats que contribueixen a la reducció del risc en les persones vulnerables.

Departament de Treball

- Formació continuada per a l'abordatge del risc psicosocial a les empreses.
- Projecte per a la detecció de les dificultats per l'avaluació psicosocial específica als Serveis de Prevenció aliens, amb l'objectiu d'elaborar recomanacions per a l'avaluació de risc psicosocial a les empreses.
- Participació de forma continuada en les comissions d'avaluació dels casos d'assetjament psicològic de la funció pública de la Generalitat de Catalunya.

1.3. Àrea de prevenció indicada

Descripció de l'àrea, dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 8. Centrar-se en grups d'alt risc ajuda a prevenir actes suïcides repetits

Departament de Justícia, Dret i Memòria

- Implementació del programa psicoeducatiu NVIU a tots els centres penitenciaris de Catalunya. Es tracta d'un programa d'intervenció grupal adreçat a les persones de major risc que té per objectiu disminuir el nombre de conductes suïcides en el medi penitenciari.
- Projecte pilot amb el Programa STEPPS (Systems Training for Emotional Predictability and Problem Solving). Es tracta d'una intervenció grupal adreçada a les persones que fan conductes autolesives no suïcides, adaptada a l'àmbit penitenciari.

- Reforç del monitoratge de les situacions de risc reportades dins els centres de justícia per tal d'avaluar, valorar i fer seguiment amb intenció de reduir el risc detectat i aplicar les mesures necessàries.
- Disseny i planificació d'un programa per a la detecció, per al monitoratge i la intervenció sobre les persones internes amb risc extrem de violència intrainstitucional (RECVI), que treballarà qüestions d'immobilitzacions per reduir-ne la presència.

Departament de Recerca i Universitats

- En el marc de la implementació de la Guia d'abordatge de la conducta suïcida en l'àmbit universitari, s'ha planificat l'establiment de protocols interns que inclouen la definició dels referents de salut mental de les facultats, així com el desplegament de programes de suport telefònic i en línia amb el 061.

Departament de Salut

- Establiment i difusió del telèfon 061 com a telèfon de referència per l'atenció a la conducta suïcida en les diferents guies sectorials.
- Consolidació dels convenis bilaterals SEM-Entitats Proveïdores per a la cobertura del servei.
- Col·laboració amb el Telèfon de l'esperança i el Telèfon de prevenció del suïcidi de l'Ajuntament de Barcelona per la derivació al 061 dels casos atesos amb necessitats d'atenció sanitària.
- Planificació de la incorporació del Pla de Seguretat a La Meva Salut. Actualment, el pla de seguretat s'ha inclòs al registre CRS i se n'ha fet difusió entre tots els centres de salut mental i addiccions.
- S'han realitzat formacions als Centres d'Atenció i Seguiment (CAS) en el maneig i detecció en pacients atesos per drogodependència, implicant aquestes unitats proveïdores a l'estratègia Codi Risc Suïcidi.

Departament Educació

- Actuació de l'equip de Benestar per estar bé en els centres educatius en situacions d'intervenció en crisi.

Departament d'Interior

- Desenvolupament d'un telèfon d'atenció a les emergències que està actiu tot l'any i per a tots els col·lectius dels cossos, i d'una bústia de contacte específica per conductes suïcides anomenada "Agafa't a la Vida".
- Aplicació del protocol intern (Instrucció 8/2016) sobre tinença d'armes de foc per part dels membres de la Policia de la Generalitat – Mossos d'Esquadra (PG-ME) i dels procediments de recollida, retirada i dipòsit d'armes quan poden ser un perill per a un mateix o per a terceres persones.

1.4. Àrea de prevenció estructural: arquitectònica i adequació de l'entorn

Descripció de l'àrea, dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 9. Promoure espais segurs i respectuosos que disminueixin els riscos associats als punts denominats calents en l'àmbit de la prevenció del suïcidi. • Acció 37. Garantir un entorn d'atenció segur als centres d'hospitalització de salut mental i addiccions, als serveis d'urgències, als centres penitenciaris i a altres serveis assistencials per a la prevenció del risc de suïcidi.

Departament de Justícia, Dret i Memòria

- Per tal de garantir entorns segurs en els centres penitenciaris, s'ha desenvolupat una prova pilot per a disposar de cel·les que detectin situacions de risc de conducta suïcida, mitjançant càmeres termogràfiques, a partir d'algoritmes basats en intel·ligència artificial que permeten detectar conducta suïcida en curs. Projecte en col·laboració amb el CTTI i l'IMLFCF.
- Establiment de protocols i circuits de detecció i atenció del risc de suïcidi a través del Programa marc de prevenció de suïcidis als centres penitenciaris de Catalunya.
- Planificació de protocols d'actuació per poder estudiar formes per limitar l'accés a les persones internes de mitjans letals.

Departament de Salut

- Valoració de mesures per al control de la dispensació de fàrmacs amb risc letal.
- Planificació de l'elaboració de recomanacions arquitectòniques per a la millora de la seguretat.
- Anàlisi de casos per determinar si la causa de defunció és una reacció aguda a substàncies o suïcidi.
- Planificació d'una estratègia per prevenir les morts per sobredosi.

Departament d'Interior

- Aplicació del protocol de limitació d'accés a mitjans letals (Instrucció 8/2016), sobre la tinença d'armes de foc per part dels membres de la PG-ME i dels procediments de retirada, dipòsit i devolució de les armes de foc en casos de risc.

2. LÍNIA DE DETECCIÓ, ACCÉS, ATENCIÓ IMMEDIATA, TRACTAMENT, RECUPERACIÓ I PROCESSOS DE SUPORT EN CASOS D'INTENTS DE SUÏCIDI

En la línia de la detecció, accés, atenció immediata, tractament, recuperació i processos de suport en casos d'intent de suïcidi, l'any 2023 s'han assolit o acabat les següents fites:

- Desenvolupament del CRS*.
- Definició de criteris de cribratge i de derivació a l'atenció primària, urgències, salut mental ambulatoria, i entorn hospitalari.
- Definició de la figura del gestor de cas del CRS*.
- Incorporació del Pla de Seguretat a La Meva Salut*.
- Col·laboració en guies per àmbits clau: escoles, universitats, presons, infants i adolescents amb mesura protectora de la DGAIA, violència masclista*.
- Incorporació de l'atenció CRS en pacients atesos per CAS*.
- Protocol d'actuació en cas de situacions de risc que inclou l'atenció immediata i diferida dels agents dels cossos d'Interior, fent seguiment de la persona afectada.

A continuació, es descriuen els objectius i les accions prioritzades, així com les diferents activitats desenvolupades pels departaments en el període 2021-2023 de vigència del PLAPRESC per a les diferents àrees de la LE2.

2.1. Àrea d'identificació de persones en situació de risc i derivació als serveis de tractament

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries

Objectiu 10. Afavorir la identificació i derivació a l'àmbit sanitari de persones respecte de les quals hi hagi sospita de risc de suïcidi.
--

• Acció 38. Unificar criteris entre els professionals sobre el tipus d'eines a utilitzar per efectuar la valoració de la conducta suïcida i les autolesions no suïcides.• Acció 39. Millorar la prevenció del suïcidi per part dels serveis d'atenció primària i d'altres serveis prestadors de serveis de salut, socials i penitenciaris. Donar especial èmfasi a la identificació primerenca de persones en situació de risc que hi acudeixen per patologies (mentals o no) associades a un risc més elevat de suïcidi.• Acció 40. Introduir programes de prevenció específica en patologies o situacions en què hi ha un elevat risc de suïcidi.

Departament de Drets Socials

- Formació específica "Monogràfic de la conducta suïcida en la infància i l'adolescència" adreçada als professionals del SOAF (Servei d'Orientació i Acompanyament a les Famílies).
- Formació sobre "Prevenció del suïcidi en l'àmbit dels serveis socials" per a la prevenció, detecció i derivació al recurs adient, adreçada als professionals del sistema català de serveis socials (serveis socials especialitzats i de la primària social: gent gran, discapacitat, salut mental, addiccions, VIH-sida/exclusió social, serveis socials bàsics, etc.)
- Programa de formació per a la prevenció del suïcidi adreçat a professionals que atenen infants i joves als CRAE, CREI i Oficines de joves (col·laboració entre Joventut i DGAIA).

Departament de Justícia, Drets i Memòria

- Actuacions per millorar formes de treballar diferents aspectes de la conducta suïcida en règims tancats i l'atenció a persones i col·lectius de major risc, a través dels equips RECVI i el programa BENESTAR. El programa BENESTAR ha suposat la incorporació de professionals especialitzats per evitar conductes disruptives i millorar el benestar de les persones internes.
- Unificació de criteris en l'ús d'eines per a la valoració de la conducta suïcida i les autolesions no suïcides.
- Planificació de l'elaboració de protocols i algoritmes d'atenció a les autolesions no suïcides.
- Organització de jornades i formacions per afavorir la comunicació en la prevenció de suïcidis i unificar criteris d'atenció.

Departament de Salut

- Elaboració de guies d'actuació davant conducta suïcida per als centres educatius, les universitats, l'àmbit penitenciari, els infants i adolescents amb mesura protectora de la DGAIA i àmbit de la violència masclista.
- Implementació del CRS als CAS per millorar els programes de prevenció específics per identificar conducta suïcida en patologies en què hi ha risc elevat de suïcidi.
- Definició de criteris de cribratge i de derivació a l'atenció primària, urgències, salut mental ambulatoria, i entorn hospitalari, en el context del CRS.
- Traducció i adaptació al català de l'eina de cribratge [Ask Suicide-Screening Questions \(ASQ\)](#) per a la seva utilització al SISCAT en el context de l'estratègia del CRS.
- Desplegament del nou Programa d'atenció a la crisi infantil i juvenil en salut mental. El programa és una alternativa assistencial d'àmbit comunitari per a infants i adolescents en situació de crisi psicopatològica i complexitat social associada que presenten dificultats per ser ateses als serveis de salut mental ambulatoris. El programa facilita l'atenció i tractament especialitzats continuats al propi domicili i a la comunitat.
- Desplegament del Programa de benestar emocional i salut comunitària de l'atenció primària. Aquest programa ha permès la incorporació de la figura dels referents de benestar emocional i comunitari (RBECS) a tots els equips

d'atenció primària de Catalunya. La seva funció es centra en la prevenció i detecció precoç del risc psicosocial, així com en l'acompanyament i suport al malestar emocional de la ciutadania.

Departament d'Educació

- Per treballar la unificació de criteris sobre el tipus d'eines a utilitzar per a la valoració de la conducta suïcida i les autolesions no suïcides, es va elaborar la Guia d'abordatge de la conducta suïcida i les autolesions no suïcides en els centres educatius i es van organitzar les formacions que se'n derivaven. Actualment, la Guia està en revisió arran de la detecció d'alguns aspectes a millorar, per part de l'equip de Benestar per estar.

Departament d'Empresa i Treball

- Planificació d'un grup de treball amb el Departament de Salut i la Unitat de Coordinació de Salut Laboral, per elaborar recomanacions de prevenció del suïcidi en l'àmbit laboral.

Departament d'Interior

- Creació d'un grup de treball permanent de la DG de Policia per la revisió del Protocol de prevenció davant persones amb elevat risc de conducta suïcida, com a eina de prevenció dins el cos policial.
- Elaboració d'una pastilla formativa de sensibilització i conscienciació del risc de suïcidi, com a formació obligatòria per tot el cos de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra.
- Planificació d'un curs d'estratègies de benestar emocional i relacional que ajudi a desenvolupar habilitats per afrontar la problemàtica derivada de la salut mental (conductes autodestructives o suïcides).
- Disseny d'un projecte de Grups d'Entrenament en Resiliència per tots els cossos operatius del Departament d'Interior per enfortir i donar recursos a les persones en situacions de forta càrrega emocional.
- Creació de material gràfic de comunicació i divulgació sobre el risc de suïcidi en les comissaries.

- Col·laboració amb el Servei d'Avaluacions Mèdiques de la Direcció General de Policia per incloure estratègies específiques de prevenció del suïcidi en la població amb accés a mitjans letals (armes) en la policia.
- Per poder millorar programes de prevenció específica per identificar risc suïcida en situacions amb elevat risc, s'ha planificat la creació d'un catàleg de programes preventius que donaran cobertura a les diferents problemàtiques de la salut mental.
- A través del programa Espai, s'ha treballat la unificació de criteris entre els professionals sobre el tipus d'eines a utilitzar per a fer la valoració,
- Elaboració de la Guia operativa d'intervenció en salvament de persones amb comportament autolític, pel cos de Bombers, amb l'objectiu de dotar-los d'eines per a afrontar situacions de rescat en intents de suïcidi així com les actuacions a seguir. També s'està duent a terme la formació per a l'abordatge d'aquestes situacions per part dels bombers.

2.2. Àrea d'accessibilitat i continuïtat de l'atenció

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 11. Millorar l'accés als serveis sanitaris i de la xarxa de salut mental i addiccions per a persones en situació d'elevat risc suïcida eliminant les barreres a l'atenció i assegurant la continuïtat amb altres professionals i recursos d'ajuda (sanitaris o comunitaris) (OMS)

Departament de Salut

- Desenvolupament i millora dels circuits assistencials vinculats al procediment Codi Risc Suïcidi, amb especial èmfasi en el seguiment. Un dels punts clau d'aquest procediment és la disminució del temps d'espera per una primera visita. Aquests circuits assistencials impliquen els serveis d'atenció primària i els serveis de salut mental, per garantir la continuïtat assistencial a tots els nivells.
- Establiment del 061 com a instrument que facilita l'accés a serveis sanitaris, amb un temps d'espera menor en els casos de risc alt, en els diferents documents i guies sectorials.

2.3. Àrea d'intervenció i tractament oportú

Actuació en situacions de crisi: emergències i primera intervenció

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries

Objectiu 12. Millorar l'abordatge del risc de suïcidi per part dels serveis comunitaris, d'emergències, urgències i d'ingrés, amb o sense servei d'hospitalització, i dels serveis amb capacitat de resposta ràpida i que dispensen una atenció amb cobertura 7x24.
--

• Acció 44. Revisar el procediment del Codi Risc Suïcidi en els serveis d'urgències generals i altres serveis assistencials de no salut mental per identificar-ne l'adequació a les bones pràctiques basades en l'evidència científica.

Objectiu 13. Garantir la resposta individual per als pacients que necessiten intervenció relacionada amb el seu risc elevat i/o presència de conductes suïcides, tenint en compte els seus drets i les seves necessitats d'integritat personal.
--

• Acció 46. Garantir la realització d'estratègies i plans individualitzats per a cada persona en situació de risc de suïcidi amb estratègies basades en l'evidència científica i la utilitat clínica.

Departament de Justícia, Drets i Memòria

- Seguiment, revisió i actualització periòdica dels procediments d'atenció a conductes suïcides, així com la realització dels plans individualitzats, en el context del Programa Marc de prevenció del suïcidi.

Departament de Salut

- Definició de la figura de gestor de cas per l'atenció a la conducta suïcida a la xarxa de salut mental i addiccions.
- Implementació i difusió del Pla de seguretat al registre Codi Risc Suïcidi.

Departament d'Educació

- Suport i acompanyament als centres educatius en casos de crisi a través de la intervenció de l'equip de Benestar per estar bé.

Departament d'Interior

- Disseny d'un curs de formació per capacitar els agents del Cos de Mossos d'Esquadra per millorar els procediments d'atenció a les persones que realitzen una temptativa de suïcidi.
- Actualització del procediment d'actuació en cas de situacions de risc de suïcidi que inclou l'atenció immediata i diferida, fent seguiment de la persona afectada per part de la Secció de Suport Psicològic de la Subdirecció General de Prevenció de Riscos i Salut laboral. Els continguts del procediment s'incorporen a les formacions sobre prevenció del suïcidi dins dels cossos dependents d'Interior.

2.4. Àrea de procés de recuperació després d'un intent de suïcidi

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 14. Garantir serveis segurs i de qualitat per a persones vulnerables al suïcidi que estiguin en procés de recuperació després d'un intent de suïcidi.

Departament de Justícia, Drets i Memòria

- Reforç de l'accessibilitat als serveis de recuperació després d'un intent de suïcidi dins el Programa marc de prevenció del suïcidi.

Departament de Salut

- Implementació de l'atenció CRS en pacients que són atesos al CAS per trastorns addictius.

Departament d'Interior

- L'accés al servei de recuperació després d'un intent de suïcidi es garanteix per a tots els professionals dels cossos d'Interior a través de la secció de Suport Psicològic i del Programa Espai.

3. LÍNIA DE POSTVENCIO I SUPORT A LA FAMÍLIA, ALTRES SUPERVIVENTS I PROFESSIONALS

En la línia de postvenció i suport a la família, altres supervivents i professionals, l'any 2023 s'han assolit o acabat les següents fites:

- Realització d'intervencions de suport emocional instantani als professionals de l'àmbit penitenciari que han tingut relació amb una persona que ha mort per suïcidi o han viscut l'esdeveniment.
- En l'àmbit penitenciari, s'han treballat les situacions emocionals dels interns convivents amb la persona que ha fet un intent de suïcidi o ha mort per suïcidi.
- Disseny del programa Atenció a la postvenció des de la Xarxa de Salut Mental i Addiccions de Catalunya, que garanteix l'accés als recursos de suport i assistencials per a persones supervivents que ho requereixin per prevenir problemes de salut mental derivats del dol per suïcidi. Actualment, s'implementa per a pacients atesos pel Centre de Salut Mental d'Adults (CSMA), Centre de Salut Mental Infanto-Juvenil (CSMIJ), CAS i Hospitals de Dia*.
- Projecte per adaptar la metodologia de l'actual model d'atenció a les famílies de persones desaparegudes a l'atenció a supervivents de suïcidi. La rèplica d'aquest model implicaria la designació d'un equip de Mossos d'Esquadra dedicat a l'atenció en postvenció i l'anàlisi dels suïcidis consumats arreu del territori.

A continuació, es descriuen els objectius i les accions prioritzades, així com les diferents activitats desenvolupades pels departaments en el període 2021-2023 de vigència del PLAPRESC per a les diferents àrees de la LE3.

3.1./3.2. Àrea de suport al procés immediat després d'un cas de suïcidi. Anàlisi de situació i mitigació de l'impacte i riscos associats en casos de suïcidi i suport a familiars, amics i companys després d'un suïcidi. Suport a familiars, amics i companys després d'un suïcidi

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 15. Millorar la intervenció i l'abordatge en la postvenció immediata. • Acció 48. Millorar la resposta i l'atenció als afectats per suïcidi o per intents de suïcidi. Objectiu 16. Garantir que les persones supervivents reben un suport i una resposta adequada a les seves necessitats per part dels serveis socials, de salut, d'educació, de lleure i del sistema judicial.

Departament de Justícia, Drets i Memòria

- S'ha establert un procediment de comunicació per part de l'equip directiu com a responsable d'informar els familiars en cas de mort per suïcidi d'un intern. També s'ha realitzat formació per fer aquesta comunicació.
- En el cas del suport a les persones internes convivents amb la persona que ha fet l'intent de suïcidi o ha mort per aquesta causa, hi ha un procediment de treball establert per tal de tenir cura de les repercussions emocionals de les persones supervivents.
- En cas de temptativa o conducta suïcida, a les presons catalanes es compta amb la figura del treballador social que és el pont de comunicació entre la persona interna i llurs referents socials o familiars, prèvia autorització d'aquesta comunicació per part de la persona interna.

Departament de Salut

- Disseny del programa Atenció a la postvenció des de la Xarxa de Salut Mental i Addiccions de Catalunya, que garanteix l'accés als recursos de suport i assistencials per a persones supervivents que ho requereixin per prevenir problemes de salut mental derivats del dol per suïcidi. Actualment, s'implementa per a pacients atesos pel Centre de Salut Mental d'Adults (CSMA), Centre de Salut Mental Infanto-Juvenil (CSMIJ), CAS i Hospitals de Dia.

Departament d'Educació

- La Guia per a l'abordatge de la conducta suïcida i les autolesions no suïcides en els centres educatius estableix unes pautes i recomanacions per suport a la postvenció en l'àmbit educatiu. L'equip de Benestar per estar bé ha contribuït en aquest suport a través d'actuacions i propostes de dinàmiques de gestió emocional en grups cl afectats per una mort per suïcidi.

Departament d'Empresa i Treball

- S'ha iniciat l'elaboració d'una guia per definir l'actuació de l'empresa cap a la família, per com comunicar les defuncions i lesions greus d'accidents de treball.

Departament d'Interior

- Planificació per modificar el procediment intern per donar suport, mitjançant agents externs, a les famílies i entorn, en casos de mort per suïcidi.
- Projecte per adaptar la metodologia de l'actual model d'atenció a les famílies de persones desaparegudes a l'atenció a supervivents de suïcidi. La rèplica d'aquest model implicaria la designació d'un equip de Mossos d'Esquadra dedicat a l'atenció en postvenció i l'anàlisi dels suïcidis consumats arreu del territori.

3.3. Àrea de Suport a les i als professionals en cas de suïcidi de la persona atesa

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 17. Consolidar, dins de la línia de seguretat dels pacients, el suport a les segones víctimes en cas de suïcidi del pacient. • Acció 57. Donar suport als i a les professionals de salut, serveis socials i centres penitenciaris en cas de pèrdua d'algun pacient o d'alguna persona atesa secundària a un suïcidi.

Departament de Drets Socials

- Priorització de l'assistència a formacions de prevenció del suïcidi als i a les professionals que fan atenció directa amb joves i que han viscut en els seus llocs de feina intents autolítics per part de persones joves.

Departament de Justícia, Drets i Memòria

- Suport als funcionaris de vigilància i de rehabilitació de centres penitenciaris en situacions de potsvenció. Després de cada mort per suïcidi d'una persona interna, s'ofereix suport als professionals a través d'un servei que tracta qüestions d'estrès en situacions laborals i també adreça els professionals cap a associacions de supervivents de suïcidi. També es realitza una sessió de postvenció en què es treballen aspectes emocionals i recollida d'informació.
- Implantació d'un procediment intern d'actuació en cas d'una mort per suïcidi que estableix que la direcció del centre i l'equip s'han de reunir en menys de 48 hores per poder gestionar la situació. Posteriorment, en un termini no superior a un mes, els serveis centrals realitzen una sessió de postvenció en què es recull informació i es treballen aspectes emocionals.
- Després de qualsevol mort per suïcidi, s'ofereix suport emocional als professionals que han tingut relació amb la persona que s'ha suïcidat. Aquestes intervencions es fan en el moment immediat de la mort o a posteriori en una sessió més conduïda i prevista en el programa marc de prevenció de suïcidis. També es disposa d'un servei psicològic especialitzat extern al qual poden ser derivades les persones que vulguin tractar possibles efectes per la mort d'una persona com a conseqüència d'un suïcidi.

Departament d'Interior

- La Secció de Suport Psicològic de la SGPRSL a través dels protocols existents així com el Programa Espai garanteix el suport de postvenció als professionals del Departament d'Interior afectats per un suïcidi, i en cas d'incidents crítics, i ofereix suport emocional.

4. LÍNIA DE SEGURETAT CLÍNICA I PREVENCIÓ DEL SUÏCIDI

En la línia de seguretat clínica i prevenció del suïcidi, l'any 2023 s'ha assolit o acabat les següents fites:

- Desplegament i seguiment del Pla d'Acció del CRS, que vetlla per l'avaluació i la millora continua dels procediments i circuits assistencials de l'estratègia CRS*.

El 2023, en general, no s'han desenvolupat moltes activitats en relació amb les diferents accions prioritàries.

A continuació, es descriuen els objectius i les accions prioritzades, així com les diferents activitats desenvolupades pels departaments en el període 2021-2023 de vigència del PLAPRESC per a les diferents àrees de la LE4.

4.1. Àrea de Pla de seguretat de l'atenció en relació amb el risc de suïcidi

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 18. Potenciar la seguretat dels pacients pel que fa a persones en situació de risc de suïcidi ateses als dispositius socials, sanitaris, centres penitenciaris i de justícia juvenil. • Acció 52. Garantir l'existència de plans de seguretat dels pacients basats en l'evidència científica en tots els nivells d'atenció sanitària, social i penitenciària en el mapa d'actius comunitaris i de salut del territori.

Departament de Justícia, Drets i Memòria

- El Programa Marc de prevenció del suïcidi inclou plans de seguretat basats en l'evidència científica i indicadors per millorar de manera permanent els plans de seguretat. Es realitza seguiment continu per la millora de totes les accions incloses en el programa (prevenció universal, indicada i intervenció).

Departament de Salut

- Desplegament i seguiment del Pla d'Acció del CRS, que vetlla per l'avaluació i la millora continua dels procediments i circuits assistencials de l'estratègia CRS.

Departament d'Interior

- Planificació d'incorporar indicadors de qualitat de totes les activitats que es realitzen per a la millora de la seguretat.

4.2. Àrea de Sistemes d'anàlisi de cas, notificació i millora de la seguretat de l'atenció

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 19. Potenciar la utilització de les eines de millora de la seguretat dels pacients per millorar el procés d'aprenentatge vers als resultats de salut i benestar dels pacients, familiars i professionals. • Acció 55. Incorporar la utilització de metodologies reactives d'anàlisi de cas cada vegada que es produeixi un suïcidi.

Departament de Justícia, Dret i Memòria

- Realització d'una anàlisi d'incident crític posterior a totes les morts per suïcidi de persones internes a centres penitenciaris, segons s'estableix en el Programa marc de prevenció de suïcidis als centres penitenciaris de Catalunya.
- Planificació d'un projecte de recerca d'anàlisi de cas amb *machine learning* de les morts per suïcidi.

Departament de Salut

- Desenvolupament del conveni amb l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya (IMLCFC) per tal d'informar els centres de salut mental després d'un suïcidi i poder plantejar anàlisis de causa-arrel.

Departament d'Interior

- Planificació d'una formació sobre autòpsia psicològica. Actualment, s'està treballant per tal que se segueixi una metodologia estructurada.

5. LÍNIA DE SUPORT A LA GESTIÓ DE LA INFORMACIÓ I DEL CONEIXEMENT I VIGILÀNCIA EPIDEMIOLÒGICA

En la línia de suport a la gestió de la informació i del coneixement i vigilància epidemiològica, el 2023 s'han assolit o acabat les següents fites:

1. Configuració del Grup Motor de recerca en conducta suïcida, amb la col·laboració del CatSalut i els grups d'excel·lència de recerca en conducta suïcida de Catalunya.
2. Creació d'un Grup Motor de recerca en l'àmbit penitenciari, en la línia de recerca inicial de revisar totes les morts per suïcidi esdevingudes des de l'any 2019 fins al 2022.

El 2023, en general, no s'han desenvolupat moltes activitats amb relació a les diferents accions prioritàries.

A continuació, es descriuen els objectius i les accions prioritzades, així com les diferents activitats desenvolupades pels departaments en el període 2021-2023 de vigència del PLAPRESC per a les diferents àrees de la LE5.

5.1. Àrea de Suport a la recerca

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 20. Fomentar la investigació epidemiològica, clínica, social i medicoforense per millorar l'evidència científica sobre la conducta suïcida i la seva prevenció, amb una perspectiva interseccional.

Departament de Justícia, Drets i Memòria

- Creació d'un Grup Motor de recerca, amb el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE). S'ha treballat una línia de recerca de la revisió de totes les morts per suïcidi esdevingudes des de l'any 2019 fins al 2022, per poder conèixer si hi ha algun clúster que pugui donar més informació i analitzar amb detall factors de risc de les persones finades (entre d'altra anàlisi d'hipòtesis que planteja la recerca).
- S'han avaluat els programes psicoeducatius [N'VIU](#) i [STEPPS](#) que es realitzen als centres penitenciaris per veure la seva eficàcia sobre els objectius plantejats.

Departament de Salut

- Configuració del Grup Motor de recerca en conducta suïcida, amb la col·laboració del CatSalut i els grups d'excel·lència de recerca en conducta suïcida de Catalunya.
- Projecte de recerca amb l'Institut Hospital del Mar d'Investigacions Mèdiques (IMIM).

Departament d'Igualtat i Feminisme

- Participació en l'estudi sobre l'impacte del país de procedència respecte l'ús de Codi Risc Suïcidi, en el marc del [Compromís del Govern de la Generalitat de Catalunya per un país lliure de racisme. 70 mesures per a la transformació social i institucional](#)

Departament d'Interior

- En coordinació amb el [CAT112](#), s'ha planificat un estudi de les trucades vinculades amb la conducta suïcida, per tal de conèixer les variables relacionades i, així, poder millorar l'atenció prestada.
- La Secció de Suport Psicològic ha iniciat estudis basats en l'epidemiologia pròpia i externa per a comparar les dades, amb la realització d'una revisió bibliogràfica per tenir un marc teòric actualitzat a partir del qual elaborar els continguts del curs de prevenció del suïcidi.

5.2. Àrea de suport de processos de recollida i sistemes de gestió de la informació

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 21. Millorar la qualitat i la temporalitat de les dades nacionals i locals sobre el suïcidi i els intents de suïcidi (OMS) • Acció 60. Donar suport a l'establiment d'un sistema integrat de recopilació de dades que serveixi per identificar grups i persones vulnerables en situació de risc de suïcidi, així com per detectar situacions de vulnerabilitat.

Departament de Justícia, Drets i Memòria

- Desenvolupament d'un registre de tots els intents de suïcidis i els suïcidis consumats per intentar avaluar les variables crítiques.

Departament de Salut

- Disseny de metodologies per l'encreuament entre fonts de dades assistencials i el registre Codi Risc Suïcidi.

5.3. Àrea de vigilància epidemiològica

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 22. Promoure un sistema integrat de recollida de dades per efectuar la vigilància epidemiològica que permeti realitzar un seguiment de les mesures preventives del PLAPRESC, així com millorar la capacitat de reaccionar de forma oportuna davant de canvis de tendències que requereixin una revisió del Pla. • Acció 61. Millorar els sistemes de vigilància i la seva utilitat per recopilar, analitzar i aplicar aquesta informació a la prevenció del suïcidi a Catalunya.

Departament d'Interior

- Col·laboració amb el Departament Administratiu de Seguretat (DAS) de la PGME per treballar la informació relacionada amb l'atenció i prevenció del suïcidi en el cos policial a través de metodologies com l'autòpsia psicològica.

Departament de Salut

- Implementació de l'Observatori de Prevenció del Suïcidi de Catalunya

5.4. Àrea de treball amb els mitjans de comunicació, productores de cinema, teatre i altres arts escèniques

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 23. Fomentar el paper dels mitjans de comunicació, xarxes socials, productores de cinema, teatre i altres arts escèniques en la promoció d'estratègies de sensibilització sobre la prevenció del suïcidi en harmonia amb el PLAPRESC.

Departament d'Interior

- Incorporació de la comunicació responsable amb els mitjans de comunicació en la gestió de casos de morts per suïcidi.

5.5. Àrea de formació i l'entrenament de les i dels professionals

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 24. Contribuir a millorar la competència dels i de les professionals comunitaris i dels sistemes d'atenció sanitaris, de serveis socials, educatius, de lleure i joventut, d'empresa, i de serveis penitenciaris i cossos de protecció ciutadana per al reconeixement i l'abordatge de les persones en situació de risc de suïcidi (OMS).
• Acció 65. Dotar els i les professionals de salut laboral d'eines per a la correcta identificació i abordatge de persones en situació de risc de suïcidi.

Departament de Justícia, Drets i Memòria

- Des del CEJFE es fa formació especialitzada a professionals de les ciències socials (psicòlegs, educadors i TS) en detecció i abordatge de la conducta suïcida.
- Disseny i realització de formació a l'equip de professionals del programa BENESTAR per desenvolupar la seva tasca, per part del CEJFE.
- Organització de sessions informatives i de sensibilització a tots els professionals dels centres penitenciaris a través dels Equips Benestar.

Departament de Salut

- Organització de sessions d'actualització a totes regions sanitàries sobre el Codi Risc Suïcidi.
- Disseny i planificació de formació sobre atenció a la conducta suïcida adreçada als diferents perfils professionals de tots els nivells assistencials (atenció primària, CSMiA i urgències, i hospitalització).
- Formació en abordatge de la conducta suïcida adreçada a professionals dels centres educatius i als professionals d'atenció primària, en el marc de la Guia.

Departament de Territori

- A través de la [Plataforma Mediem](#), s'ha realitzat formació als professionals de la mediació en matèria d'habitatge. S'han fet seminaris i formacions sobre salut mental en l'atenció a casos de persones o unitats de convivència afectades per processos d'exclusió residencial, incloent-hi específicament l'atenció per part dels professionals dels serveis d'habitatge de persones que manifestin idees suïcides.

Departament d'Educació

- L'equip de Benestar per estar bé ha desenvolupat formacions contínues adreçades als equips docents.

Departament Interior

- Capacitació per a l'atenció en cas de temptatives de suïcidi al Cos de Bombers, amb previsió també de portar-la a terme al Cos de Mossos d'Esquadra.
- Formació contínua i habilitació dels professionals de la Secció de Suport Psicològic com a part necessària per a la seva actuació.

6. LÍNIA DE GOVERNANÇA, DESPLEGAMENT DEL PLAPRESC I RENDICIÓ DE COMPTES

En la línia de governança, desplegament del PLAPRESC i rendició de comptes, aquest 2023 s'han assolit les següents fites:

1. Seguiment del desplegament del PLAPRESC*.
2. Desenvolupament de formacions sobre detecció i abordatge de la conducta suïcida, adreçada a professionals de diferents departaments i sectors.

A continuació, es descriuen els objectius i les accions prioritzades, així com les diferents activitats desenvolupades pels departaments en el període 2021-2023 de vigència del PLAPRESC per a les diferents àrees de la LE6.

6.1/6.2. Àrea Definició del Pla Nacional de prevenció del suïcidi, del seu sistema de governança, de l'estratègia de desplegament del Pla i l'estratègia de canvi

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 25. Enfortir la governança i els mecanismes institucionals per implementar de forma efectiva i eficient el Pla de prevenció del suïcidi de Catalunya
Objectiu 26. Establir estratègies d'implementació del PLAPRESC per passar de la teoria a la pràctica

Departament de Justícia

- Col·laboració permanent amb el Departament de Salut per a la coordinació, revisió i millora de les actuacions relacionades amb la prevenció de la conducta suïcida.

Departament de Salut

- Col·laboració periòdica/permanent amb diferents departaments per a actuacions del PLAPRESC relacionades amb la millora del benestar emocional i la prevenció del suïcidi (Educació, Justícia, Drets Socials, etc.)
- Implementació del CRS als CAS.

Departament de Recerca i Universitats

- Col·laboració amb el Departament de Salut per al desenvolupament d'actuacions relacionades amb la prevenció del suïcidi (Jornades #triolavida i Guia d'abordatge en l'àmbit universitari).

Departament d'Educació

- Col·laboració periòdica/permanent amb diferents departaments per a actuacions del PLAPRESC relacionades amb la millora del benestar emocional i la prevenció del suïcidi (Salut, Drets Socials, Igualtat i feminisme, etc.)

Departament d'Empresa i Treball

- Col·laboració amb la Unitat de Coordinació de Salut Laboral del Departament de Salut.

Departament d'Interior

- Revisió de les accions en matèria de conducta suïcida i planificació de noves estratègies per a la prevenció i l'abordatge de la conducta suïcida.
- Creació de la figura del responsable de programes de prevenció en salut mental i benestar emocional.

6.3. Àrea de coordinació interdepartamental i intersectorial

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 27. Garantir la coordinació i la cooperació entre els departaments, entre les administracions i a escala local i comunitària per assolir conjuntament les metes del PLAPRESC.

Departament de Drets Socials

- Consolidació de la coordinació amb els departaments de Salut i d'Educació.

Departament de Justícia, Drets i Memòria

- Elaboració i desplegament d'accions vinculades al conveni entre Justícia i Salut per la prevenció de la conducta suïcida en centre penitenciaris.
- Desenvolupament del conveni per a la compartició de dades entre l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya amb el Departament de Salut, així com el desenvolupament del registre informàtic vinculat a aquestes dades.

Departament de Salut

- Convocatòria de la comissió interdepartamental del PLAPRESC.
- Col·laboració i definició de grups de treball bilaterals amb altres departaments.
- Col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona per al finançament del Telèfon de prevenció del suïcidi.

Departament d'Educació

- Coordinació periòdica amb el Departament de Salut per diferents accions relacionades amb la prevenció del suïcidi i el benestar emocional.

Departament d'Empresa i Treball

- Col·laboració amb el Departament de Salut i les unitats de coordinació de salut laboral.

Departament d'Igualtat i Feminisme

- Col·laboració amb Departament de Salut per abordar la problemàtica de salut mental des d'una perspectiva de migracions i antiracisme.

Departament d'Interior

- Col·laboració periòdica amb la DIG.

6.4. Àrea d'integració vertical i horitzontal de serveis per prevenir el suïcidi

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 28. Desenvolupar intervencions i accions efectives multidisciplinàries amb participació dels diferents serveis, de les agències i associacions que intervenen en el desplegament del PLAPRESC. • Acció 74. Establir mecanismes per promoure i coordinar la investigació, la capacitat i la prestació de serveis relacionats amb els comportaments suïcides.

- La principal actuació de coordinació multidisciplinària es troba en les guies d'actuació d'abordatge de la conducta suïcida dels diferents sectors, on s'estableixen circuits per a la derivació de casos, tot millorant l'accessibilitat als serveis sanitaris.
- S'ha treballat de manera coordinada per l'elaboració dels plans docents i l'organització de les formacions sobre conducta suïcida en els diferents àmbits.
- Planificació de la inclusió dels departaments implicats en el PLAPRESC en el grup motor de recerca en prevenció i conducta suïcida.

6.5. Àrea de monitoratge, d'avaluació i de rendició de comptes del Pla

Descripció dels objectius i de les accions prioritàries
Objectiu 29. Garantir el monitoratge, l'avaluació i la rendició de comptes del PLAPRESC sobre la política de prevenció del suïcidi i la detecció contínua d'oportunitats de millora per respondre a les necessitats emergents. • Acció 76. Seguiment del desplegament del PLAPRESC.

- En el pla de treball anual de l'Observatori de Prevenció del Suïcidi s'ha establert un seguiment anual de les accions dels diferents departaments, així com de les accions interdepartamentals planificades o en execució, per tal de fer seguiment dels indicadors de desplegament del pla.
- L'Observatori de Prevenció del Suïcidi calcula els indicadors d'impacte establerts o col·labora per desenvolupar els sistemes d'informació que es requereixen per tal de calcular-los.

- L'Observatori de Prevenció del Suïcidi ha facilitat a premsa i professionals de diferents àmbits els resultats dels indicadors que versen sobre episodis de conducta suïcida i mortalitat per suïcidi.

Fites pendents d'assolir i accions prioritàries pendents d'inici

Considerant les accions prioritàries definides en el PLAPRESC de 2021, i considerant l'abast d'aquestes, aquestes són les següents fites a assolir de manera prioritària:

1. Conveni amb l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya i Salut pel registre de casos.

El conveni entre l'Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya (IMLCFC), el Departament de Salut i el Servei Català de la Salut estableix una col·laboració institucional per a estudiar les dades de morts amb intervenció forense. L'IMLCFC, com a òrgan tècnic al servei de l'Administració de Justícia fa proves pericials mèdiques i investiga casos de mort violenta o sospitosa. D'altra banda, el Departament de Salut gestiona el Registre de mortalitat de Catalunya per a avaluar les causes de mort i planificar els serveis sanitaris. El conveni estableix objectius comuns, com millorar la metodologia de recollida de dades, relacionar-les amb altres fonts d'informació epidemiològica i col·laborar en recerques científiques. Es comprometen a compartir dades i establir convenis específics per al desenvolupament conjunt d'estudis i serveis relacionats amb defuncions i altres qüestions de salut pública. S'ha dissenyat i enllestit una aplicació informàtica, pendent d'entrar en funcionament.

2. Formació per a professionals sanitaris i drets socials.

Aquest 2024, es faran formacions per a la prevenció del suïcidi adreçades a professionals de l'atenció primària, comunitària i hospitalària (centres de salut mental i addiccions, urgències i hospitalització, emergències, atenció primària), per tal que puguin identificar i atendre les persones amb risc de suïcidi. Així mateix, es formaran en l'ús de les eines d'avaluació de risc implementades a les estacions clíniques i al registre Codi Risc Suïcidi.

També es realitzaran formacions adreçades a professionals que atenen infants i joves als centres de protecció a la infància i l'adolescència i oficines de joves, ja que representen grups de població en situació de vulnerabilitat i s'aprecia un increment d'intents de suïcidi (col·laboració del Departament de Salut amb la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència i la Direcció General de Joventut).

Finalment, cal reforçar les accions en prevenció del suïcidi, promovent la formació en detecció en els casos de vulnerabilitat residencial.

3. Elaboració de la Guia per a l'abordatge de la conducta suïcida i autolesions en els centres de protecció a la infància i l'adolescència.

El 2024 s'implementarà una nova Guia per a l'abordatge de la conducta suïcida i autolesions en els centres de protecció a la infància i l'adolescència. Aquesta guia, d'igual forma que les comentades anteriorment, aporta orientacions sobre com cal actuar davant d'ideacions, de temptatives i de mort per suïcidi, a través de circuits coordinats entre els agents que hi treballen. La guia també incorpora pautes d'actuació en autolesions no suïcides.

En l'àmbit dels centres de protecció a la infància i l'adolescència, qualsevol intent de prevenció en problemes de salut mental en infants, adolescents i joves requereix un enfocament interdisciplinari que involucri metges, psicòlegs, mestres, pares, educadors, famílies. Una de les estratègies és desenvolupar i implementar intervencions per a la prevenció del suïcidi en infants i adolescents que resideixen en centres de protecció, ja que es tracta d'una població amb una elevada vulnerabilitat.

4. Apartat web amb guia d'actuació adreçada a població general.

S'ha ampliat l'apartat "Suïcidi i conducta suïcida" del Canal Salut, creat el 2023. Actualment, l'apartat tracta sobre el suïcidi i la conducta suïcida, les seves causes, els factors de risc, els factors precipitants, els senyals d'alerta, proporciona eines que ens serveixin per ajudar a algú en risc i d'altres per ajudar-se a un mateix si s'està en risc. També desmenteix mites i falses creences, així com ofereix tota una sèrie de recursos d'ajuda a l'abast de tota la ciutadania.

A més, s'ha incorporat un apartat de "Dol per suïcidi" amb informació i recomanacions per a la població general, així com recomanacions per a infants i adolescents. També proporciona el contacte d'entitats de supervivents de Catalunya i què fer en cas de necessitar ajuda professional. Alhora, aquest contingut s'ha traslladat en format tríptic perquè els professionals sanitaris el proporcionin als supervivents a les consultes dels CSMA, CSMIJ i CAS.

Aquest any 2024 s'ampliarà el contingut sobre suïcidi i conducta suïcida en aquests apartats web per tal d'elaborar la Guia per a l'abordatge de la conducta suïcida per a la ciutadania. També es preveu ampliar la informació amb les especificats dels diferents col·lectius vulnerables d'interès, destacant la població jove i gent gran.

5. Prevenció del suïcidi en gent gran

Per adreçar la problemàtica del suïcidi en gent gran, es revisaran els criteris de detecció i l'estratègia d'abordatge per a la prevenció del suïcidi en persones majors de

seixanta-cinc anys. A aquests afectes es dissenyarà una guia perquè incorpori una síntesi de l'evidència per: a) millorar la detecció i el tractament de la depressió, b) respondre davant l'abús de medicaments i alcohol i c) respondre davant conductes d'abandonament. D'altra banda, es recolliran les activitats que afavoreixen els factors protectors del risc de suïcidi en gent gran.

6. Pla d'acció de millores del Codi Risc Suïcidi

S'ha realitzat el disseny de millores dels sistemes d'informació per a una millor coordinació entre nivells assistencials. Durant l'any 2024 es preveu una ampliació de les eines de detecció i seguiment desplegades, així com accions informatives i formatives als serveis assistencials implicats. D'altra banda, s'han dissenyat formularis per tal que el registre sigui interoperable i es pugui integrar a les estacions clíniques on els professionals desenvolupen la seva tasca assistencial. Durant l'any 2024 s'implementaran aquests canvis tecnològics, que reduiran la càrrega de feina per informar el registre mitjançant automatitzacions.

7. Prevenció del suïcidi a l'entorn laboral

Juntament amb el Departament d'Empresa i Treball, es preveu l'elaboració d'una Guia per a l'abordatge de la conducta suïcida en l'àmbit laboral. Seguirà la línia de les guies comentades anteriorment: orientacions sobre com cal actuar davant d'ideacions, de temptatives i mort per suïcidi, a través de circuits coordinats entre els agents que hi treballen.

8. Detecció de punts calents i instal·lació d'elements de dissuasió

Per aquest 2024, una de les accions prioritàries és promoure espais segurs i respectuosos que disminueixin els riscos associats als punts i localitzacions on s'identifica una major prevalença de conductes suïcides.

Amb la col·laboració del Departament d'Interior, es proposa analitzar i identificar aquests punts calents per a suïcidi. D'aquesta manera, es podran definir quines estratègies específiques d'intervenció poden aplicar-se a cada un d'ells. Per exemple, es preveu la instal·lació d'elements de dissuasió físics, com barreres, xarxes de seguretat, etc., o, d'altra banda, col·locar senyalització en aquelles zones de més risc oferint recursos i telèfons d'ajuda, com el 061.

9. Protocol d'anàlisi de causa-arrel

Finalment, es vol adaptar i implementar als centres sanitaris de Catalunya, un protocol d'anàlisi causal-arrel cada vegada que es produeixi un suïcidi, des d'una perspectiva multidisciplinària que possibiliti la identificació d'àrees de millora en l'actuació preventiva. Inicialment, es desplegarà pels suïcidis que succeeixin dins la institució i, en una segona fase, pels suïcidis en l'àrea d'influència dels centres de salut mental i addiccions.

10. Impacte econòmic i social de l'execució del PLAPRESC

Actualment, per portar a terme el seguiment del desplegament del PLAPRESC, s'han iniciat millores en les eines de recollida, detecció i seguiment de les accions i activitats dutes a terme que seran implementades el 2024, cosa que agilitzarà i ampliarà la informació disponible.

Per portar a terme l'avaluació i el seguiment de les diferents accions, actualment es fan reunions anuals, més enllà de les pròpies de coordinació de les diverses accions en curs. Per aquest motiu, dins de les diferents prioritzacions s'han destacat aquelles accions prioritàries per l'impacte que poden tenir cap a la ciutadania, amb l'objectiu de reduir la prevalença i l'impacte de les conductes suïcides.

El quadre de comandament per mesurar-ne l'impacte està planificat per l'any 2024, en col·laboració amb l'Àrea de Sistemes d'Informació del Servei Català de la Salut. Un cop s'hagin implementat les millores en el registre Codi Risc Suïcidi i s'hagin implementat les noves eines de registre de mortalitat per conductes suïcides i autòlisis, es desenvoluparan eines de visualització dels principals indicadors i estadístiques respecte la conducta suïcida.

Finalment, s'estan adoptant progressivament les recomanacions del Departament d'Economia d'Hisenda, amb la finalitat d'operativitzar un seguiment més vinculat a l'obtenció d'objectius. Tot i això, cal tenir en compte que en l'àmbit de prevenció del suïcidi, els resultats i l'impacte difícilment són observables a curt termini, pel que cal planificar el proper Pla de Prevenció del Suïcidi de Catalunya, tenint en compte les lliçons apreses del Pla vigent.

De les accions prioritàries en cada línia estratègica, a continuació es llisten les menys desenvolupades.

LE 1. Prevenció universal, selectiva, indicada i estructural del suïcidi

Acció	Activitat
Involucrar la població general perquè sigui part del canvi i proporcionar oportunitats per tenir més resiliència per fer front a les adversitats.	Formació sobre prevenció del suïcidi a escala poblacional, incorporant-hi els falsos mites sobre el suïcidi.
Enfortir els factors protectors personals i mediambientals davant del suïcidi, tenint en compte les característiques, el sexe i les edats dels diferents grups destinataris, de forma coordinada amb el PINSAP.	Millorar la capacitat de resolució de problemes i d'adaptació als canvis des d'edats primerenques (0-6 anys)
Millorar la detecció i l'abordatge de la conducta suïcida en gent gran, persones amb malalties cròniques i discapacitats, persones amb dolor, malaltia avançada i altres persones en situació de vulnerabilitat, de forma integrada i coordinada amb els diferents àmbits i serveis implicats.	Incorporar dins del Programa de prevenció i d'atenció a la cronicitat de Catalunya (PPAC) les estratègies del PLAPRESC, consensuant-ho i prioritzant-ho de forma conjunta.
Revisar els protocols de prevenció del suïcidi de les persones ateses per malaltia mental i addiccions.	Enfortir el programa de salut mental comunitària per a l'abordatge i tractament adequats, oportuns i efectius de la depressió.
Garantir un entorn d'atenció segur als centres d'hospitalització de salut mental i addiccions, als serveis d'urgències, als centres penitenciaris i a altres serveis assistencials per a la prevenció del risc de suïcidi.	Guia actualitzada per a la prevenció estructural del suïcidi.

LE 2. Detecció, accés, atenció immediata, tractament, recuperació i processos de suport en casos d'intents de suïcidi

Acció	Activitat
Unificar criteris entre els professionals sobre els tipus d'eines que s'utilitzaran per efectuar la valoració de la conducta suïcida i les autolesions no suïcides.	Formar els i les professionals d'atenció primària i comunitària en la identificació de les persones amb consum de substàncies que requereixin atenció per risc de suïcidi.
Millorar la prevenció del suïcidi per part dels serveis socials.	Garantir una estratègia de detecció primerenca dels casos d'alt risc de suïcidi. Això implica fer cribratges de risc de suïcidi en la població de risc amb les eines adequades en funció de la situació de les persones.
Introduir programes de prevenció específica en patologies o situacions en què hi ha un elevat risc de suïcidi.	Garantir que a totes les persones de més de deu anys que tinguin alguna de les condicions o situacions identificades com a prioritàries com malaltia crònica, alteracions emocionals agudes, se'ls preguntí sobre els seus pensaments, plans o actes de lesió autoinfligida o suïcidi.
Revisar el procediment del Codi Risc Suïcidi en els serveis d'urgències generals i altres serveis assistencials no de salut mental per identificar-ne l'adequació a les bones pràctiques basades en l'evidència científica.	Revisar cada tres anys l'estratègia integrada del CRS amb el PLANUC, i urgències socials per garantir que s'està donant una resposta integrada ràpida, amb una cobertura de 24 h x 7 dies, a les situacions d'urgència en relació amb la conducta suïcida.

LE 3. Postvenció i suport a la família i a altres supervivents

Acció	Activitat
Donar suport als i les professionals de salut, serveis socials i centres penitenciaris en cas de pèrdua d'algun pacient o d'alguna persona atesa secundària a un suïcidi.	Establir un programa de suport en salut mental i addiccions adreçat als i les pacients atesos per suïcidi, tenint en compte la línia de treball de suport a les segones víctimes.

LE 5. Suport a la gestió de la informació i del coneixement i vigilància epidemiològica

Acció	Activitat
Donar suport a l'establiment d'un sistema integrat de recopilació de dades que serveixi per identificar grups i persones vulnerables en situació de risc de suïcidi, així com per detectar situacions de vulnerabilitat.	Fomentar una estratègia integrada de recollida de dades del suïcidi en els sistemes d'informació pública de Catalunya garantint la creació del registre amb valor clínic-assistencial i de recerca, a més del registre legal i estadístic.
Dotar els i les professionals de salut laboral d'eines per a la correcta identificació i abordatge de persones en situació de risc de suïcidi.	Incorporar la prevenció, detecció, intervenció i abordatge del risc de suïcidi en la formació continuada dels professionals de salut laboral, de referents de l'empresa i d'altres agents clau relacionats amb la salut de les persones treballadores.

LE 6. Governança, desplegament del pla i rendició de comptes

Acció	Activitat
Articulació del programa de prevenció de suïcidis amb capacitat de presa de decisions, especificació de les activitats que es desenvoluparan de forma anual, assignació de fons propis i específics. Desplegat en coordinació amb la resta de la xarxa de serveis de salut mental i addiccions, amb la resta de serveis de salut i la resta dels organismes concernits.	Enfortir la participació de les associacions de l'àmbit de la prevenció del suïcidi en la implementació, seguiment i avaluació del PLAPRESC.
Seguiment del desplegament del PLAPRESC.	Elaborar un quadre de comandament de seguiment trimestral del desplegament de les activitats del PLAPRESC, amb un sistema d'alertes.

Annex

Acrònim	Definició
ACJ	Agència Catalana de la Joventut
ASQ	Ask Suicide-Screening Questions
AHC	Agència de l'Habitatge de Catalunya
CAS	Centre d'Atenció i Seguiment
CEJFE	Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada
CRAE	Centres Residencials d'Acció Educativa
CREI	Centres Residencials d'Educació Intensiva
CRS	Codi Risc Suïcidi
CME	Cossos dels Mossos d'Esquadra
CSMA	Centre de Salut Mental d'Adults
CSMIJ	Centre de Salut Mental Infanto-Juvenil
DAE-DID	Departament d'Atenció Especialitzada a Discapacitats Intel·lectuals o del Desenvolupament
DGAIA	Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència
DGSS	Departament General de Serveis Socials
FGC	Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya
GRETA	Grup d'Estudi i Tractament de l'Autolesió
IMLCFC	Institut de Medicina Legal i Ciències Forenses de Catalunya
IMIM	Institut Hospital del Mar d'Investigacions Mèdiques
IT	Incapacitat Temporal
LGTBIQA+	Lesbiana, Gay, Trans, Bisexual, Intersexual, Queer, Asexual i +
OPSCat	Observatori de Prevenció del Suïcidi de Catalunya

Acrònim	Definició
PDSMiA	Pla Director de Salut Mental i Addiccions
PGME	Polícia General dels Mossos d'Esquadra
PINSAP	Pla Interdepartamental i Intersectorial de Salut Pública
RECVI	Risc Extrem de Conductes Violentes
SAI-LGTBI	Servei d'Atenció Integral a Lesbianes, Gais, Transexuals, Bisexuals, Intersexuals
SCASL	Servei de Coordinació d'Actuacions de Salut Laboral
SEM	Servei d'Emergències Mèdiques
SIAD	Servei d'Informació i Atenció a la Dona
SIE	Servei d'Intervenció Especialitzada
SM	Salut Mental
SPTRL	Servei de Prevenció Tècnica de Riscos Laborals
TPRS	Taula de Prevenció de Risc Suïcidi
TPS	Taula de Participació Social
UIC	Unitat d'Intervenció compensatòria en situacions de vulnerabilitat
USAV	Unitats de suport a l'alumnat en situació de violència
XNEJ	Xarxa Nacional d'Emancipació Juvenil